

**Planul de management al sitului de importanță comunitară
„Fânețele seculare Ponoare”**

CUPRINS

CAPITOLUL 1 INTRODUCERE ȘI CONTEXT	3
1.1 Scurtă descriere a Planului, scopului și obiectivelor sale	3
1.2 Scopul și categoria ariei protejate	4
1.3 Baza legală pentru aria protejată și pentru Planul de management	5
1.4 Procesul elaborării Planului de management	6
1.5 Procedura de modificare și de actualizare a Planului de management	7
1.6 Procedura de implementare a Planului de management	8
CAPITOLUL 2 DESCRIEREA ARIEI PROTEJATE	9
2.1 Informații generale	9
2.2 Mediul fizic	11
2.3 Mediul biotic	13
2.4 Informații socio-economice și culturale: perspectivă istorică	21
2.5 Informații socio-economice și culturale: situația prezentă	23
CAPITOLUL 3 SCOP, TEME ȘI OBIECTIVE	28
3.1 Scopul managementului	28
3.2 Temele managementului	28
3.2.1 Conservarea biodiversității	28
3.2.2 Managementul folosirii terenurilor și resurselor naturale	40
3.2.3 Promovarea educației și conștientizării pentru susținerea tuturor obiectivelor	45
3.2.4 Managementul cercetării	49
3.2.5 Administrarea și managementul efectiv al ariei naturale protejate	52
3.2.6 Managementul în vederea întocmirii Planului de monitorizare	55
CAPITOLUL 4 IMPLEMENTAREA PLANULUI DE MANAGEMENT	59
4.1 Priorități și planificare în timp	59
4.2 Resurse și buget	76
Bibliografie	79

CAPITOLUL 1 INTRODUCERE ȘI CONTEXT

1.1 Scurtă descriere a Planului, scopului și obiectivelor sale

Planul de management al sitului Natura 2000 „Fânețele seculare Ponoare” a fost fundamentat pe baza stării obiective a biodiversității și prin evaluarea măsurilor care se pot adopta pentru creșterea gradului de siguranță a valorilor aparținând patrimoniului natural, precum și pentru perpetuarea acestora, în corelație cu ridicarea nivelului de bunăstare al locuitorilor din comunitățile locale ale regiunii.

Este structurat pe teme fundamentale ce vizează: conservarea biodiversității, managementul folosirii terenurilor și al resurselor naturale, promovarea educației și conștientizării, cercetarea, dar și administrarea și managementul efectiv al zonei protejate, toate aflate în strânsă concordanță cu valoarea de patrimoniu a sitului, cu prioritățile custodelului, dar și cu preocupările de dezvoltare ale comunităților locale.

Scopul Planului de management este ca situl Natura 2000 ”Fânețele seculare Ponoare” să poată fi gestionat eficient, durabil și în acord atât cu regulile științifice generate de biologia speciilor și a habitatelor naturale, în special a celor de interes conservativ, cât și cu cerințele de dezvoltare ale comunităților locale din zonă. Ambele aspecte, atât biodiversitatea, cât și bunăstarea locuitorilor din preajma sitului, au fost factori prioritari, de care s-a ținut cont la alcătuirea Planului de management și a acțiunilor cuprinse în acesta.

Obiectivele Planului de management se centrează pe acești doi factori: biodiversitate și om, precizând că acțiunile corect adoptate și promovate care privesc biodiversitatea pe termen lung sunt profitabile și economic dacă factorul uman are capacitatea de a privi în perspectivă și de a valorifica inteligent, neinvaziv și în spiritul respectului față de organismele și habitatele ”sălbaticе”. Practic, Planul de management își propune atât gestionarea eficientă și fundamentată științific, cât și să atragă atenția asupra unui set de norme de conduită și de bune practici, aplicate odinioară în exploatarea tradițională a resurselor și care au facilitat păstrarea până astăzi a resurselor naturale, cărora le datorăm patrimoniul sitului.

1. Un prim obiectiv vizează conservarea speciilor și a habitatelor de interes conservativ aflate pe teritoriul sitului, prin identificarea acelor măsuri care aplicate să crească gradul de siguranță al valorilor naturale.
2. Menținerea unei ambianțe naturale cât mai conservative pentru speciile ”sălbaticе”, dar care să permită totodată continuarea practicilor tradiționale în zonă: creșterea animalelor, cultivarea pomilor fructiferi, prelucrarea fructelor de pădure și a plantelor medicinale.

3. Restrângerea activităților invazive de pe teritoriul sitului.
4. Conștientizarea și implicarea afectiv-participativă a membrilor comunităților locale în măsurile și acțiunile de protejare a valorilor naturale ale sitului Natura 2000 "Fânețele seculare Ponoare".

1.2 Scopul și categoria ariei protejate

Situl Natura 2000 "Fânețele seculare Ponoare" a fost declarat ca arie protejată în anul 2000 prin Legea 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a – zone protejate, menționat la poziția 2718 și încadrat conform clasificării IUCN la categoria a-IV-a de rezervație naturală cu gestionare pentru habitat. Situl se remarcă prin diversitate biologică ridicată, habitate inedite, în special în ceea ce privește habitatele ponto-sarmatice. De asemenea, habitatele originale și bogăția biodiversității creează o remarcabilă frumusețe a peisajului.

În cadrul Sitului Natura 2000, biodiversitatea exprimată ca număr și originalitate a speciilor și a habitatelor, precum și frumusețea peisajului corelate cu păstrarea cât mai originală a tradițiilor și cu menținerea activităților economice tradiționale desfășurate în armonie cu natura, reprezintă surse de dezvoltare durabilă și creștere a calității vieții locuitorilor.

Scopul Planului de management "Fânețele seculare Ponoare" este de a gestiona eficient și durabil patrimoniul natural în echilibru cu dezvoltarea și bunăstarea comunităților locale. În "Fânețele seculare Ponoare", patrimoniul natural se concretizează prin habitate și specii de importanță conservativă comunitară și națională.

Planul de management al sitului Natura 2000 "Fânețele seculare Ponoare" urmărește integrarea obiectivelor de conservare și protecție a resurselor naturale în cadrul preocupărilor factorilor locali și promovarea unei opinii comune pentru a obține colaborarea continuă a acestora în gestionarea patrimoniului ariei protejate.

Managementul sitului Natura 2000 "Fânețele seculare Ponoare" urmărește menținerea interacțiunii armonioase a omului cu natura prin protejarea diversității habitatelor, a speciilor și a peisajului, promovând păstrarea folosințelor tradiționale ale terenurilor, încurajarea și consolidarea activităților și practicilor agricole, la care se adaugă cultura tradițională a populației locale. De asemenea, prin prevederile Planului de management, se oferă publicului posibilități de recreere și turism și se încurajează activitățile științifice și educaționale.

"Fânețele seculare Ponoare" se încadrează în categoria a IV-a ca "arie de management pentru habitat/specie, administrată în special pentru conservarea naturii prin intervenție managerială". Prin urmare, această zonă trebuie supusă unei intervenții active de management

pentru a se asigura menținerea habitatelor și îndeplinirea necesităților speciilor de importanță conservativă comunitară/națională prezente pe teritoriul sitului.

1.3 Baza legală pentru aria protejată și pentru Planul de management

Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea a III – a – zone protejate.

Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului aprobată prin Legea nr. 265/2006 modificată și completată de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 164/2008.

Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate și conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/ 2011.

Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor nr. 2387/2011 pentru modificarea Ordinului Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată asupra siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România.

Jurnalul Consiliului de Miniștrii nr. 1149/1932.

Decizia de Consiliu Județean Suceava nr. 443/2000.

Legea nr. 5/2000, în care Fânețele Ponoare sunt menționate la poziția 2718.

Ordinul Ministrului Mediului și al Dezvoltării Durabile nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România și completat prin Ordinul Ministrului Mediului și al Pădurilor nr. 2387/2011.

1.4 Procesul elaborării Planului de management

Elaborarea Planului de management al sitului Natura 2000 ”Fânețele seculare Ponoare” a fost inițiată în cadrul proiectului **Conservarea biodiversității printr-un management integrat al ariilor naturale protejate „Fânețele seculare Ponoare” și „Fânețele seculare Frumoasa”** Cod SMIS-CSNR, 36224, contract de finanțare POS Mediu, Axa prioritară 4.

În realizarea lui au fost parcurse mai multe etape importante:

- a) Prepararea planificării cu elaborarea unui Plan de participare a factorilor interesați;
- b) Strângerea și gruparea informației;
- c) Definirea scopului Planului de management;
- d) Identificarea unui set de teme principale pentru Planul de management, adecvate sitului;

- e) Realizarea unei evaluări a fiecărei teme;
- f) Identificarea unuia sau a mai multor obiective și indicatori pentru fiecare temă;
- g) Identificarea sub-temelor pentru fiecare obiectiv;
- h) Selecția celei mai bune opțiuni de management pentru tratarea fiecărei sub-teme;
- i) Identificarea unui set de acțiuni și indicatori pentru fiecare sub-temă;
- j) Identificarea și planificarea acțiunilor de monitorizare;
- k) Asigurarea aprobării, legalizării și publicării Planului.

1.5 Procedura de modificare și de actualizare a Planului de management

Revizuirea Planului de management se realizează la 5 ani de la aprobarea lui sau în situațiile în care managementul biodiversității și peisajului o impune, la propunerea custodelui sau a autorităților publice centrale pentru protecția mediului, dacă aceste propuneri au o finalitate cuantificabilă în îmbunătățirea, refacerea sau restabilirea stării de conservare a speciilor și habitatelor de interes comunitar și național, în raport cu condițiile socio-economice. De asemenea, revizuirea Planului de management se poate realiza în cazul apariției unor situații noi, ca de exemplu amenințări noi, riscuri naturale sau tehnogene, care nu pot fi prevăzute la momentul elaborării Planului de management. Revizuirea Planului de management se va realiza numai în scopul îmbunătățirii stării de conservare a resurselor naturale și nu pentru amplificarea activităților antropice de orice natură.

Modificările și reactualizările prezentului Plan de management asigură acestuia flexibilitatea necesară custodelui pentru gestionarea situațiilor generate de evenimente neprevăzute atât naturale, cât și cauzate de activitatea antropică.

Modificările Planului de management se referă la priorități, responsabilități și aspecte legate de cercetarea științifică ce vor fi analizate la propunerea custodelului.

Actualizarea Planului de management

Pe baza reevaluării randamentului și monitorizării continue, este recomandat să se facă modificări ale acțiunilor din Plan înainte de elaborarea Planului de lucru anual, astfel încât acțiunile planificate în fiecare an să poată fi adaptate în conformitate cu experiența acumulată în anii anteriori sau în funcție de schimbările contextului sau de noile cunoștințe dobândite. În ultimul an de implementare a Planului de management trebuie să aibă loc o revizuire completă a îndeplinirii scopului și obiectivelor sale, iar aceasta să fie încorporată în următorul ciclu de planificare.

1.6 Procedura de implementare a Planului de management

Responsabilitatea aplicării tuturor prevederilor din Planul de management revine Custodelui Sitului Natura 2000 "Fânețele seculare Ponoare".

Implementarea Planului de management se va realiza în colaborare cu instituțiile din teritoriu, cu proprietarii și deținătorii de terenuri, a căror implicare este esențială în îndeplinirea obiectivelor sitului Natura 2000 "Fânețele seculare Ponoare":

- a) Consiliul Județean Suceava;
- b) Autoritățile de mediu: Agenția Națională pentru protecția Mediului, Agenția pentru Protecția Mediului Suceava, precum și Garda Națională de Mediu-Comisariatul Județean Suceava;
- c) Instituția Prefectului ce trebuie să asigure condițiile necesare pentru dezvoltarea teritorială și siguranța mediului înconjurător conform Legii nr. 340/2004.
Totodată Instituțiile Prefectului vor veghea asupra îndeplinirii de către autoritățile administrației publice locale a sarcinilor/răspunderilor care le revin sau care au fost asumate de către acestea.
- d) Autoritățile administrației publice locale;
- e) Inspectoratele de Poliție, structurile de specialiști montani din cadrul Jandarmeriei Române competente teritorial și din cadrul Poliției de Frontieră;
- f) Proprietarii și deținătorii de terenuri cu titlu sau fără titlu, care nu trebuie să arde miriștile, stuful, tufărișurile sau vegetația ierboasă, fără acceptul autorității competente pentru protecția mediului și fără informarea în prealabil a serviciilor publice comunitare pentru situații de urgență, conform art. 96 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2005.
- g) Agenții economici;
- h) Administrațiile Regiunilor de Dezvoltare și al Euroregiunilor;
- i) Instituțiile de învățământ și ONG-urile;
- j) Comunitățile locale.

CAPITOLUL 2 DESCRIEREA ARIEI PROTEJATE

2.1 Informații generale

2.1.1 Localizare

Fânețele seculare de la Ponoare, cuprinse în situl Natura 2000 ROSCI 0082, aparțin teritoriului administrativ al comunei Bosânci, situat la 9 km de municipiul Suceava. Localitatea cea mai apropiată de sit este satul Cumpărătura, iar calea de acces cea mai apropiată este șoseaua europeană E 85 Suceava – București.

Coordonatele geografice: N 47°34'23"; E 26°15'27" sunt menționate în tabelul 1.

Tabelul 1. Rețeaua de coordonate a sitului "Fânețele seculare Ponoare"

Puncte rețea triangulație		Coordonate stereo '70		Coordonate WGS		Cotă
Denumire	Ordin	X	Y	B	L	Z
Dealul Crucii 1	Ordinul II	668999.37 1	587103.36 6	47°30'52.21855" N	26°09'17.66325 "E	434. 2
Balta Rotundă	Ordinul IV	673607.42 4	590396.56 5	47°33'19.81749" N	26°11'58.40387 "E	370. 1
Dealul Căldărușii	Ordinul IV	674559.21 9	595284.47 5	47°33'48.15441" N	26°15'52.90757 "E	406
Dealul La Rediu	Ordinul III	678993.73 4	597056.26 1	47°36'10.79120" N	26°17'21.13558 "E	425. 8
La Pietriș 3	Ordinul III	679139.12 1	590121.63 7	47°36'19.04751" N	26°11'49.28127 "E	401. 3

2.1.2 Proprietatea terenurilor și drepturile de management

Datele referitoare la proprietarii ce ocupă terenul, tipul de proprietate, suprafața totală, drepturile legale și alte drepturi sunt prezentate în tabelul 2.

Propunem translarea a 3.9 ha astfel încât să cuprindă și suprafața ocupată de iaz, iaz care este prins de altfel în rezervația naturală declarată prin Legea nr. 5/2000, având în vedere că pe această suprafață se regăsesc speciile și habitatele de interes conservative.

Harta generală se prezintă în Anexa nr. 1 la Planul de management.

2.1.3 Resursele pentru management și infrastructură

Componentele de infrastructură aflate pe teritoriul ariei protejate sunt prezentate de asemenea în Anexa nr. 1 la Planul de management.

Tabelul 2. Proprietarii de terenuri aferente sitului Natura 2000

Nume proprietar	Tarl a	Denumire parcelă	Categorie folosință	Suprafață
Domeniul public al statului Administrator Primăria Bosânci	37	-	Fâneață cu Pomi	1.9ha.
Domeniul public al statului Administrator Primăria Bosânci	37	471	Arabil	3.7ha.
Domeniul public al statului Administrator Primăria Bosânci	37	467_1	Fâneață	1.9ha.

Domeniul public al statului Administrator Primăria Bosânci	37	467_2	Fâneață	7.3ha.
Domeniul public al statului Administrator Primăria Bosânci	37	483_1	Fâneață	4.1ha.
Domeniul public al statului Administrator Primăria Bosânci	37	474_1	Fâneață	20.3ha.
Domeniul public al statului Administrator Primăria Bosânci	37	-	Fâneață	0.8ha.
Total				40 ha*

* suprafața sitului provine din datele existente pe site-ul www.mmediu.ro.

2.1.4 Acoperirea cu hărți

Tabelul cu tipurile de hărți ce au fost folosite în zona Bosânci

Tabelul 3. Hărțile existente pentru Situl Natura 2000

Tipul hărții	Scara	Denumire fișier
Plan cadastral	1:5000	Bosânci 5
Trapez L-35-017-B-c	1:25000	Raster
SID Bosânci	1:5000	Orthofoto
Hartă geologică	1:200000	Raster

2.1.5 Acoperirea fotografică

Materialul fotografic de la sol este reprezentat de un număr acoperitor de peste 100 de fotografii ale speciilor floristice din sezoanele vernal, estival și autumnal.

Fotografiile, cu exemplificări în anexă, redau în mare parte, compoziția floristică a pajiștilor și tufărișurilor din situl Natura 2000, dar și detalii morfologice ale speciilor în vederea facilitării determinării genurilor și a speciilor. De asemenea, există un material fotografic bogat ce prezintă aspecte ale habitatelor și ale peisajului.

2.2 Mediul fizic

Materialul parental din zona Bosânci este predominant de marnă argiloasă cu intercalații nisipoase și cu vagi urme de fosile calcificate, aparținând cu predilecție vârstei Sarmațiene cu trecere spre Panonian.

Relieful sitului Natura 2000 se încadrează în cel regional caracteristic zonelor de dealuri și de podișuri ale Podișului Sucevei.

Suprafața restrânsă a sitului determină o unitate la scara de macro și mezorelief, încadrându-se în cel colinar cu altitudini de până la 300-400 m. Cea mai mare parte a terenului este înclinat, cu versanți având pante de 5-15-20 de grade. Doar în partea inferioară se găsesc porțiuni microdepressionare, mlăștinoase, chiar cu bălți stagnante în perioadele de primăvară. De asemenea, gropi și alte microforme de relief depressionare, cu apă stagnantă sau exces de umezeală există și pe traseul versanților, în locuri cu rupturi de pantă. Acestea se disting ușor în peisaj datorită faptului că vegetația este diferită, pâlcurile de stuf și papură remarcându-se facil pe fondul fânețelor stepice.

Microrelieful mișcat, cu alternanță de pante abrupte și mici zone microdepressionare, cu apă temporară stagnantă se datorează fenomenelor de alunecări de teren. Chiar toponimia locală de ”Ponoare” se datorează acestor alunecări de teren. Ea datează din anul 1911, când în urma unei perioade ploioase de mai multe luni Dealul Strâmbu, cu aproape 2 ha dintre cele 24,5 ale rezervației de la momentul respectiv, a alunecat de pe un versant vestic cu pantă accentuată, generând terase și rupturi de pantă.

Hidrologia zonei este redusă în primul rând datorită suprafeței restrânse. Nu există cursuri de apă mari. Singurul curs de apă permanent este un izvor cu debit scăzut. Acesta asigură nivelul hidric crescut în zona joasă a rezervației, la baza versanților. În rest, există doar mici ochiuri de apă temporare, consecutiv perioadelor ploioase, cantonate în porțiunile microdepressionare de la nivelul rupturilor de pantă.

Reprezentarea hidrologică se poate observa în Anexa nr. 1 la Planul de management.

Clima este temperat continentală cu diferențe mari între vară și iarnă. Iernile sunt deosebit de reci și cu cantități mari de zăpadă, iar verile sunt mai răcoroase. Temperaturile medii anuale se situează în Podișul Sucevei la 8 grade C.

Precipitațiile sunt diferențiate pe trepte de relief, variind între 550 și 1200 mm. Vânturile dominante sunt cele vestice. Precipitațiile căzute sub formă de ploaie reprezintă 70-80% din totalul acestora. Cele mai mici cantități de precipitații se înregistrează în luna februarie, iar cantitățile cele mai abundente sunt de obicei în lunile mai și iunie. Regimul vânturilor este determinat de sistemul terasat al reliefului. În regiunea de podiș, direcția vântului este influențată de orientarea curenților de vale. Zilele cu cer acoperit sunt mai numeroase iarna și primăvara. În această zonă predomină clasele de soluri din categoria argiluvisoluri și molisoluri. Ca subtipuri avem soluri cernozomoide și soluri brune.

În tabelul 4 sunt prezentate valori climatice multianuale.

Tabelul 4. Valori climatice pentru zona sitului Natura 2000

Temperaturi medii anuale [$^{\circ}\text{C}$]	6 $^{\circ}\text{C}$ -8 $^{\circ}\text{C}$
Medii și maxime lunare - iulie	18 $^{\circ}\text{C}$ -20 $^{\circ}\text{C}$
Medii și minime lunare -ianuarie	3 $^{\circ}\text{C}$ -4 $^{\circ}\text{C}$
Temperaturi minime absolute	-31 $^{\circ}\text{C}$
Temperaturi maxime absolute	39 $^{\circ}\text{C}$
Precipitații [mm/an]	600-700 mm/an
Cantități medii lunare -ianuarie	30-40 mm/an
Cantități medii lunare - iulie	60-80 mm/an
Viteze medii anuale ale vântului [m/s]	2.6 m/s

2.3 Mediul biotic

2.3.1 Flora și comunitățile de plante

Frumusețea peisajului și bogăția biodiversității pe dealurile din preajma comunei Bosânci a atras atenția atât a simplilor iubitori de natură, cât și a specialiștilor, încă din secolul al XIX-lea.

Primele cercetări botanice sunt consemnate din a doua jumătate a secolului al-XIX-lea. În 1863 Blasiu Knauer a realizat primul conspect taxonomic al florei din regiune.

Conspectul taxonomic a fost completat în 1892 de către Aurel Procopianu-Procopovici cu studii publicate în revista Gimnaziului superior din Suceava, alături de alte elemente floristice din împrejurimile orașului Suceava. Studii semnificative privind biodiversitatea fânețelor seculare Ponoare au fost realizate de către o personalitate bucovineană remarcabilă, în prezența domnului Taraș George Seghedin.

Prin studiile și demersurile sale administrative, a contribuit la conservarea ariei naturale și la valorificarea ei din punct de vedere științific.

La începutul secolului al-XX-lea, în 1932, s-au luat primele măsuri legislative pentru protecția fânețelor, la propunerea botanistului Mihai Gușuleac, propunere făcută în 1921, fiind unul dintre primele obiective naturale protejate de la noi din țară.

Zona a fost declarată ca zonă protejată, de interes județean, prin J.C.M 1149/1932, consolidându-se statutul său în 1971 prin Decizia de Consiliu Județean Suceava nr. 443.

Climat Horeanu realizează o sinteză a vegetației și studii asupra covorului vegetal al zonei, descriind 13 asociații vegetale atât în ceea ce privește asociațiile higrofile, cât și cele xero-mezofile și xerice caracteristice versanților. S-au derulat proiecte transfrontaliere în colaborare cu Ucraina prin care s-a studiat fondul botanic al rezervației.

Cele mai recente evaluări au fost derulate în cadrul proiectului **Conservarea biodiversității printr-un management integrat al ariilor naturale protejate „Fânețele seculare Ponoare” și „Fânețele seculare Frumoasa”** Cod SMIS-CSNR 36224, contract finanțare POS Mediu, Axa prioritară 4.

Ultimul inventar floristic al sitului Natura 2000 ”Fânețele seculare Ponoare” cuprinde 306 specii de cormofite, aparținând a 224 genuri. Acestea sunt încadrate în 64 de familii.

Lista floristică reflectă aspectele vernal și estival ale fâneței. În ceea ce privește originea fitogeografică a taxonilor, în context regăsim mai ales specii continentale, după cum se exemplifică mai jos:

-specii eurasiatice: piciorul cocoșului - *Ranunculus polyanthemos*, pleșcăită - *Cucubalus baccifer*, steluță - *Stellaria graminea*, turiță - *Agrimonia eupatoria*, coada mielului - *Filipendula vulgaris*, *Filipendula ulmaria* și cebărea - *Sanguisorba officinalis*;

-specii europene: rutișor - *Thalictrum aquilegiifolium*, mutătoare - *Anthyllis vulneraria* și crin de pădure - *Lilium martagon*;

-specii care definesc caracterul sudic pontico-mediteranean: cosaci - *Astragalus cicer*, ineață - *Linum flavum*, răsură - *Rosa gallica*, trifoi - *Trifolium pannonicum*, clopoțel - *Asyneuma canescens*, cinci degete - *Dorycnium herbaceum*, drobiță - *Genista tinctoria*, lintea praturii - *Lathyrus megalanthus*, luminoasă - *Clematis recta*, gămălie - *Thesium linophyllon*, iarba fiarelor - *Vincetoxicum hirundinaria*, odolean - *Valeriana officinalis*, bălușcă - *Anthericum ramosum*, umbra iepurelui - *Asparagus officinalis* și altele asemenea.

Speciile floristice de interes conservativ prezente în situl Natura 2000 ”Fânețele seculare Ponoare” sunt următoarele: 1477 Dedițel - *Pulsatilla patens*, 2093 Dedițel - *Pulsatilla grandis*, 4097 Iris bărbos - *Iris aphylla ssp. hungarica*, 1758 Curechi de munte - *Ligularia sibirica*, 4091 Târtan - *Crambe tataria*, 4067 Capul șarpelui - *Echium russicum*, Bibilică - *Fritillaria meleagris*, Bulbuci de munte - *Trollius europaeus*.

Speciile floristice din conspectul taxonomic sunt încadrate în ambianța cenotică a următoarelor asociații vegetale:

Vegetația tufărișurilor este doar insulară, ocupând 1% din întreaga suprafață a sitului. Cu toate că în perimetrul sitului au fost înregistrate insule de tufărișuri, considerăm că ele nu aparțin tipului de habitat ponto-sarmatic tipic deoarece nu a fost identificată specia caracteristică *Caragana frutex*, nici speciile ierboase atașate acestui tip de habitat. Tufărișurile identificate în sit aparțin mai degrabă tipului de habitat ponto-panonic de porumbar - *Prunus spinosa* și păducel - *Crataegus monogyna*, suprapus peste asociația vegetală *Prunus pinosae-Crataegum* Soó 27, 31. Acest tip se încadrează în cele mai răspândite tufărișuri din România,

valoarea sa conservativă este moderată, în schimb sunt considerate **habitate prioritare Emerald**.

Considerăm că în acest caz, tufărișurile de păducel și porumbar s-au instalat în urma defrișării celor ponto-sarmatice, prin luarea în cultură a terenurilor la diferite momente istorice. Faptul este plauzibil, cu atât mai mult cu cât în prezent se observă o restrângere a tufărișurilor din zonă în favoarea fânețelor și a terenurilor cultivate.

Tufărișurile formează insule pe rupturile de pantă din cadrul fânețelor de la Ponoarele, dar se regăsesc și în afara sitului, mărginind câmpurile agricole. Tufărișurile se prezintă ca niște zone compacte de arbuști, impenetrabili, cu înălțimi de 15-20 m, reprezentând stratul superior. În afara celor doi edificatori, se mai găsesc exemplare arbustive de răsură, păr pădureț, mur, într-un strat lemnos mai scund, cu excepția părului pădureț, precum și un strat scund al speciilor ierboase, infiltrate din pajiștile învecinate. Rolul lor ecologic este foarte important, pe de o parte deoarece constituie bariere și filtre pentru speciile ruderaie și segetale, contribuind la conservarea biodiversității originale a fânețelor și pe de altă parte deoarece reprezintă culoare de migrare pentru fauna căreia culturile îi fragmentează arealul.

Vegetația praticolă este foarte bine reprezentată, însumând peste 90% din suprafața sitului Natura 2000. Pajiștile sitului variază ca și compoziție floristică, structură și condiții staționale, în funcție de poziția pe care o ocupă pe versanți și de microstațiunile în care sunt instalate. În structura covorului vegetal al sitului se regăsesc atât pajiști stepice xero-termofile, cât și fitocenoze praticole xero-mezofile și mezofile, iar în imediata apropiere a sitului, în zona de mlaștină, chiar fitocenoze higrofile (tabelul 50).

Porțiunile de versanți însoriți, cu expoziție vestică îndeplinesc condițiile pentru o vegetație de pajiști xerofile, cu accente stepice, ce constituie habitate pentru speciile de interes conservativ din situl Natura 2000 "Fânețele seculare Ponoare", cum sunt dediței - *Pulsatilla grandis* și *Pulsatilla patens*, irisul bărbos - *Iris aphylla ssp. hungarica*, târtan - *Crambe tataria*, capul șarpelui - *Echium russicum*. Prin prezența acestor specii, habitatul are valoare conservativă ridicată. Fânețele constituite din acest tip de habitat au o diversitate floristică ridicată, îmbinând elemente xerofite și xero-mezofile, mediteraneene, pontice, central europene și eurasiatice, cu accent pe cele xerofite și termofile ce definesc pajiștile uscate de pe substraturi calcaroase. Sunt edificate de ierburi de talie mijlocie, cu anteza fie primăvara devreme, precum dediței - *Pulsatilla grandis* și *Pulsatilla patens*, ruscuța - *Adonis vernalis*, frâsinelul - *Dictamnus albus*, pentru a menționa specii ce definesc caracterul stepic, sau la începutul verii: ineața - *Linum flavum*, *Linum austriacum*, iarbă mare - *Inula salicina*, veronica

- *Veronica orchideea*, care sunt deosebit de importante pentru conservarea habitatului și pentru calitatea peisajului.

Sunt fânețe bogate în specii, cu biodiversitate ridicată și cu o valoare peisagistică deosebită.

Alte habitate, cu interes conservativ mai redus, sunt cele de tipul pajiștilor mezofile, prezente în zona microdepresionară a sitului, care ocupă 1 ha. Ele trebuie menționate pentru că, pe de o parte adăpostesc specii de interes conservativ: bibilică - *Fritillaria meleagris*, bulbuci de munte - *Trollius europaeus* și pe de altă parte, se află în imediata vecinătate a pajiștilor stepice, interferând cu acestea din punct de vedere floristic.

Distrucția lor ar însemna un rezervor de specii segetale, ruderaie, cu potențial nefast pentru habitatele de interes comunitar.

Porțiunea joasă a pajiștii, cu exces de apă la început de vară, este dominată de graminee înalte, între care predomină ovăsciorul. Spectrul floristic este caracteristic pajiștilor umede. Există o interferență între speciile din zona joasă și cele de pe versanți.

În zona de platou de la baza versanților, în fața casei laborator, există „ochiuri” de fâneță edificată de păiușul de livadă - *Festuca pratensis*: *Festucetum pratensis* Soó 1938, 1955, 1969. Sunt pajiști mezofile, relativ bogate în specii și în special, cu valoare nutritivă ridicată. Se interpun între pajiștile stepice de pe versanți și vegetația higrofilă din mlaștină. Chiar dacă nu au mare valoare conservativă, prin specia edificatoare bună furajeră, pot fi valorificate ca nutreț pentru animale. Se pretează la cosit începând cu mijlocul lunii iulie. Populează solurile reavene până la umede și moderat fertile.

În zona joasă, microdepresionară a fâneței, regimul hidric este complet diferit față de cel de pe versanți, datorită izvorului care alimentează cu apă și datorită reliefului microdepresionar care favorizează stagnarea apei. Astfel, terenul este înmlăștinit pe tot parcursul anului, ceea ce favorizează instalarea unei vegetații higrofile, de mlaștină, edificate de stuf și papură.

La marginea stufărișului, se găsesc și fragmente mozaicate de ierburi edificate de graminee higrofile, precum iarba câmpului - *Agrostis stolonifera*.

Habitatul edificat de stuf se distinge prin talia înaltă a ierburilor edificatoare, conturul bine delimitat și compoziția floristică relativ săracăcioasă.

Dintre speciile de interes conservativ care sălășuiesc în acest habitat umed fac parte bibilica- *Fritillaria meleagris*, bulbucii de munte - *Trollius europaeus*.

Acestea preferă marginile înierbate ale habitatului, practic zona de ecoton cu pajiștea mezofilă edificată de ovăscior.

În acest habitat stuful și papura formează stratul dominant, înalt și compact, pe când celelalte ierburi sunt situate mărginaș, la periferia pâlcurilor de stuf.

Astfel de pâlcuri de stuf de mici dimensiuni, 3-4 mp, se găsesc și pe rupturile de pantă de pe versanți, chiar și de pe coama dealului, în zone microdepressionare cu regim hidric ridicat datorită microreliefului.

Pe o suprafață restrânsă în această porțiune se găsesc câteva petice de iarbă albastră-*Molinia caerulea*. Acestea se găsesc în imediata apropiere a stufărișului, cu care interferează.

Terenul este jos, microdepressionar, cu exces de apă, mlăștinos. Habitatul tinde să fie asimilat de stufăriș.

Tabelul 5. Conspectul cenotaxonomic al Sitului Natura 2000 cuprinde următoarele asociații vegetale:

Asociația vegetală	Importanța conservativă
<i>Prunos pinosae-Crataegetum</i> Soó 27, 31	Asociații suport pentru habitate prioritare Emerald
<i>Festucetum rupicolae</i> Burduja et al. 56	Fitocenoze de stepă ponto-sarmatică – de interes comunitar
<i>Brachypodietum pinnati</i>	Fitocenoze de stepă ponto-sarmatică – de interes comunitar
<i>Medicagini – Festucetum valesiaca</i> Wagner 1941	Fitocenoze de stepă ponto-sarmatică – de interes comunitar
<i>Arrhenatheretum elatioris</i> Br.-Bl. ex Scherrer 25	Fitocenoze care adăpostesc specii precum <i>Fritillaria meleagris</i> , <i>Trollius europaeus</i>
<i>Festucetum pratensis</i> Soó 1938, 1955, 1969	Fitocenoze care adăpostesc specii precum <i>Fritillaria meleagris</i> , <i>Trollius europaeus</i>
<i>Scirpo-Phragmitetum</i> W. Koch 26	Fitocenoze fără valoare conservativă
<i>Junco – Molinietum</i> Preising 51	Fitocenoze suport pentru habitat de interes comunitar
<i>Juncetum effusi</i> Egger 1933, Soó 1949	Fitocenoze fără valoare conservativă
<i>Agrostietum stoloniferae</i> Ujv. 1941, Burduja et al 1956	Fitocenoze fără valoare conservativă

2.3.2 Fauna

Fânețele Ponoare, fiind o zonă protejată situată în imediata proximitate a zonelor urbane și rurale, puternic antropizate, constituie un refugiu pentru exemplare faunistice ale diferitelor specii.

Este bine reprezentată fauna de lepidoptere a zonei, atrase de florile fâneței. Lista speciilor de lepidoptere cuprinde următorii taxoni inediți:

Cosmetriche potatoria forma immaculata, *Clepsis strigana forma unifasciata*, *Lithocolletis insignitella*, *Dyselachista saltatricella*, *Elachista squamosella*, *Bucculatrix cristatella*,

Stomopteryx remisella, *Laspeyresia aurana forma aurantiana*, *Phalonidia walsinghamana*, *Falseuncaria degreyana*, *Lethrus apterus* - Fam. Scarabeide

Fauna de vertebrate a sitului reunește specii de importanță comunitară, atât mamifere cât și păsări. O listă succintă a câtorva specii observate, respectiv evaluate pe baza urmelor și a interviului cu oamenii locului, este prezentată în Tabelul 6 :

Tabelul 6. Speciile faunistice de interes conservativ în situl Natura 2000

Specia	Evaluare/sezonul estival și autumnal 2012	Starea indivizilor
Căprior <i>Capreolus capreolus</i>	2 exemplare evaluate după urme	-
Vulpe <i>Vulpes vulpes</i>	un exemplar	juvenil
Bursuc <i>Meles meles</i>	urme de păr în desişul de soc de lângă intrarea în sit	-
Pisică sălbatică <i>Felis silvestris</i>	menționată de locuitorii intervievați	-
Dihor <i>Mustela putorius</i>	evaluat prin urme; găsit un porumbel decapitat	-
Iepure <i>Lepus europaeus</i>	5-6 exemplare observate	
Cârțiță <i>Talpa europaea</i>	un exemplar observat	
Privighetoarea de baltă <i>Acrocephalus melanopogon</i>	1 exemplar	
Acvila țipătoare mică <i>Aquila pomarina Brehm</i> , este o pasăre de vară și de pasaj întâlnită în preajma apelor	1 exemplar observat planând	adult
Șorecar comun <i>Buteo buteo Linné</i> , cuibărește în tufărișul din preajma mlaștinilor	1 exemplar planând deasupra mlaștinii	adult
Uliul găinilor <i>Accipiter gentilis Linné</i> , specie sedentară și eratică pe lângă casele oamenilor și prin locurile deschise din apropierea satului Cumpărătura	2 exemplare	adulte
Vânturelul roșu <i>Falco tinnunculus Linné</i>	1 exemplar	adult
Pescărușul albastru <i>Alcedo atthis Linné</i>	1 exemplar planând deasupra colinelor	adult de talie mare
Pițigoii de stof <i>Panurus biarmicus</i> -talie de 17 cm. aprilie.	1 exemplar	adult
Codobatura alba <i>Motacilla albă</i>	2 exemplare	
Ciocănită mare peștiță <i>Picoides major</i> ; întâlnită în	1 exemplar	

tufărișul de lângă intrarea în sit		
Ciocârlie <i>Alauda arvensis</i>	3 exemplare	bună
Prepeliță <i>Coturnix coturnix</i>	1 exemplar observat	bună
Gușter <i>Lacerta viridis</i>	2 exemplare	bună
Brotăcel <i>Hyla arborea</i>	2 exemplare	bună
Izvoraș <i>Bombina variegata</i>	30 de exemplare	bună
Izvorașul cu burtă galbenă <i>Bombina bombina</i>	12 exemplare	bună

2.3.3 Habitate și ecosisteme

În situl Natura 2000 "Fânețele seculare Ponoare" se găsesc următoarele trei tipuri de habitate de interes comunitar enumerate în Tabelul 7:

Tabelul 7. Habitatele de interes comunitar din situl Natura 2000

Habitatul	Suprafața aproximativă %
40 Tufărișuri ponto-sarmatice	1%
62 Stepe ponto-sarmatice	98,8%
6410 Pajiști cu <i>Molinia caerulea</i>	0,2%

2.3.4 Peisaj

Situl Natura 2000 "Fânețele seculare Ponoare" se remarcă printr-un peisaj deschis, de coline cu pante domoale sau mai abrupte, ocupate de fânețe.

Datorită reliefului accidentat, pe spații mici, s-a creat o varietate de habitate de pajiști, generând și o varietate a peisajului.

Cu toate că rezervația este un spațiu protejat, se face simțită și prezența omului, prin modificarea parțială a unor factori staționali și inducerea unor schimbări în compoziția floristică și structura asociațiilor vegetale prezente.

2.4 Informații socio-economice și culturale: perspectivă istorică

2.4.1 Arheologie și istorie

Teritoriul actual al satului Bosânci a fost locuit încă din vremuri străvechi.

Astfel, în punctul "La pod la Rediu", aflat la kilometrul 5 al șoselei Suceava-Pășcani, au fost descoperite urme ale prezenței umane din neolitic. Acolo a fost scos la iveală un sit arheologic, care este inclus în prezent pe lista monumentelor istorice din județul Suceava, sub codul SV-I-s-B-05399. Acest sit arheologic este format din 2 obiective:

- o necropolă cu două morminte de incinerare - datând din sec. IV-III înainte de Hristos, cultura La Tène, și având codul SV-I-m-B-05399.01;

- o așezare - datând din neolitic și având codul SV-I-m-B-05399.02.

Satul Bosânci este una dintre cele mai vechi așezări din județul Suceava. Prima atestare documentară a satului Bosânci datează din 14 august 1432, când „*Ilie Voievod, fiul lui Alexandru cel Bun, dăruiește boierului său Isaiea satele Tișăuți, ... jumătate din Bosâncea, Selajăanii, Dobrovleanii...*”.

În anul 1774 a fost construită în satul Bosânci o biserică de lemn de către meșterii populari Chiril Ungureanu și Crăciun Cazac.

După anexarea părții de nord a Moldovei de către Imperiul Habsburgic, în 1775, satul Bosânci s-a aflat pentru o perioadă de 144 de ani în provincia Bucovina stăpânită de austrieci. El a fost inclus în districtul Suceava. În 1780, conform recensământului efectuat de austrieci, în Bosânci locuiau 138 de familii.

Prima școală din Bosânci a fost înființată în 1859, ea fiind mutată la 25 august 1907 într-un sediu modern cu două etaje, construit în stil austriac. În anul 1888, ca urmare a unei convenții comerciale și vamale între Austro-Ungaria și România, s-a înființat în comună un punct vamal care a contribuit la dezvoltarea schimbului de mărfuri între cele două țări. Deoarece bisericuța de lemn devenise neîncăpătoare, a devenit necesară construirea unei noi biserici. Astfel, între anii 1902-1905, a fost construită biserica ”Sf. Gheorghe” din Bosânci, jumătate din cheltuielile de construcție fiind suportate de prințul Mihail Sturdza - 1886-1980, care deținea moșii în localitate. Biserica a fost realizată după planurile arhitectului austriac Karl A. Romstorfer, fiind sfințită la data de 8/21 septembrie 1907, de sărbătoarea Nașterii Maicii Domnului, de către IPS Dr. Vladimir de Repta, arhiepiscopul Cernăuților și mitropolitul Bucovinei și Dalmației. În anul 1920, biserica de lemn a fost strămutată în satul Moara Nică, aflat în apropiere de Bosânci.

Stema comunei Bosânci se compune dintr-un scut pe fond roșu. Scutul este încărcat cu un arbore dezrădăcinat verde, înconjurat de două spice de grâu de aur, încrucișate în partea inferioară. Scutul este timbrat cu o coroană murală cu un turn de argint.

2.4.2 Folosința și managementul terenurilor în trecut

Terenul aferent sitului Natura 2000 a fost utilizat în trecut ca și fâneată, prin cosirea sezonieră a ierburilor stepice. Această practică tradițională se reflectă atât în denumirea sitului ”Fânețele seculare Ponoare”, cât și în păstrarea în bune condiții a pajiștilor stepice, cu taxoni floristici rari.

Cu toate că exploatarea tradițională a fost recoltarea ierburilor prin cosire, alternativ unele zone au fost pășunate, iar altele arate și cultivate cu diverse plante de cultură.

2.5 Informații socio-economice și culturale: situație prezentă

2.5.1 Comunități locale

Localitatea aferentă sitului Natura 2000 este satul Cumpărătura, C

Comuna Bosânci. Populația comunei însumează 7178 de locuitori. Numele de Cumpărătura derivă de la ocupația de bază a locuitorilor, așezarea fiind una în care de la începuturi se făcea comerț.

În prezent locuitorii satului Cumpărătura și ai comunei Bosânci lucrează în municipiul Suceava, dezvoltând totodată și spațiul economic al localității prin valorificarea agricolă a terenurilor, dar și prin diverse activități economice în cadrul celor 50 de firme înregistrate în comună, cele mai multe fiind unități comerciale de vânzare cu amănuntul, dar și de servicii, precum întreținerea și repararea autovehiculelor, Agromec – întreprindere de producție agricolă, ferme agricole de producție mixtă.

Comunitatea locală este conectată cu reședința de județ prin șoseaua europeană E85.

Comunitatea locală beneficiază de o școală renovată recent, în 2010 și dispensar uman, iar pentru asistență spirituală biserica ”Sf. Gheorghe” sfințită în 1907, biserica din lemn din satul Cumpărătura cu hramul Sfânta Cuvioasă Parascheva.

2.5.2 Factori interesați în aplicarea Planului de management al Sitului Natura 2000 ”Fânețele seculare Ponoare”

Factorii interesați de existența și de implementarea Planului de management sunt prezentați în Tabelul 8.

Tabelul 8. Factorii interesați de Planul de management al sitului Natura 2000

Nr. Crt.	Factori	Interes/Impact potențial
1.	Agenția pentru Protecția Mediului Suceava	Custodele – a). activități de gestionare b). Avizări ale activităților din sit c). Proiecte pentru finanțarea activităților din sit

2.	Proprietari de terenuri	<p>a) Venituri din resursele naturale deținute – pajiști, pășuni, produse accesorii</p> <p>b) Nivel de acceptare a sitului actualmente rezonabil, însă cu risc de respingere în situația aparițiilor de restricții – datorită slabei informări și a lipsei plăților compensatorii</p>
3.	Autorități ale administrației publice locale	<p>a) Venituri din taxe și impozite</p> <p>b) Implementarea unor strategii de dezvoltare</p> <p>c) Beneficiari ai planurilor de urbanism și amenajare a teritoriului</p>
4.	Consiliul Județean Suceava	d) Avizare și autorizare a diverselor activități
5.	Consiliul Local Bosânci	
6.	Administratorii fondurilor de vânătoare	a) Avizare și control al gestionării activităților
7.	Directia Silvică Suceava	
8.	Inspectoratul Teritorial de Regim Silvic și Vânătoare Suceava	
9.	Sistemul de Gospodărire a Apelor Suceava	a) Avizare și control; potențial conflict cu planurile de amenajare hidrologice
10.	Agencia de Plăți și Intervenție pentru Agricultură	<p>a) Măsuri agromediu</p> <p>b) Plăți directe privind Natura 2000</p>
11.	Directia Sanitar Veterinară	<p>a) Avizarea, controlul și sprijinirea activităților de creștere a animalelor</p> <p>b) Monitorizarea bolilor la animale domestice</p> <p>c) Rol în dezvoltarea Registrului național, privind omorurile accidentale ale speciilor de faună protejate</p>
12.	Inspectoratul Județean de Poliție	a) Acțiuni de prevenire și combatere a activităților ilegale în cadrul sitului – patrule comune

	Suceava/Jandarmeria Suceava	
13.	Comunități locale	a) Recreere, turism, sărbători tradiționale b) Recoltare produse accesorii
14.	Pensiuni/Case de vacanță/Cabane	a) Administrare necorespunzătoare din punct de vedere al rețelei Natura 2000 – garduri, depozite de gunoai, lipsa autorizației de construcție b) Potențial pentru sprijinirea dezvoltării durabile a zonei
15.	Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava	a) Cercetare b) Studii c) Implementare proiecte d) Zonă pentru activități educativ demonstrative
16.	Agenți economici care achiziționează produse accesorii	a) Avizare și control b) Colectarea necontrolată a produselor – potențiale conflicte cu măsurile de management Natura 2000
17.	Proprietari de animale/Stâne	a) Pășunatul reprezintă o activitate benefică menținerii unui nivel ridicat al biodiversității b) Conflict cu măsurile de management Natura 2000 pentru habitatele practice c) Necesită avizarea activităților de creștere a animalelor
18.	ONG	a) Realizarea de studii b) Dezvoltare proiecte c) Acțiuni de voluntariat și conștientizare
19.	Instituția prefectului	Administrarea teritoriului

2.5.3 Folosința actuală a terenurilor

În ceea ce privește utilizarea terenurilor din perimetrul sitului Natura 2000 ”Fânețele seculare Ponoare”, activitățile se rezumă doar la cele agricole.

O parte semnificativă a sitului, reprezentând 20%, este menținută ca rezervație, iar activitățile agricole sau de altă natură sunt restricționate.

O mică parte a sitului este utilizat ca terenuri agricole, terenul fiind arat, semănat, recoltat, în special cu porumb. O altă parte este utilizată ca fâneață/pășune.

2.5.4 Desemnarea prezentă pentru conservare

Ca arie protejată din categoria IV IUCN, situl este desemnat ca arie de management pentru habitatele ponto-sarmatice de tufărișuri, stepe, precum și pentru habitatele de pajiști cu iarbă albastră - *Molinia caerulea* și pentru speciile floristice și faunistice menționate în formularul standard al sitului.

2.5.5 Facilități pentru activități educative

Prezența sitului Natura 2000 în zonă reprezintă un beneficiu pentru educația tinerei generații din comunitatea locală a comunei Bosânci. În prezent, situl nu dispune de o infrastructură educativă funcțională, ca atare activitățile se pot derula doar în aer liber în cursul primăverii și al verii sau în spațiile școlare ale Școlii Gimnaziale din Bosânci.

2.5.6 Utilizare și facilități pentru turism și recreere

Situl Natura 2000 "Fânețele seculare Ponoare", până în prezent, nu au intrat în circuitul turistic sau de recreere al zonei. Situl s-a considerat a fi mai mult o zonă naturală cu potențial științific, nefăcându-se promovarea ei în scop turistic.

Infrastructura turistică constă în două panouri informative amplasate la intrarea în sit, panouri care prezintă un scurt istoric al ariei protejate, precum și elementele patrimoniului natural al acestuia.

2.5.7 Utilizare și facilități pentru cercetare

Aria naturală protejată prin patrimoniul său natural, suscită mai mult interesul științific al cercetătorilor decât interesul turistic sau recreativ al publicului larg.

Speciile floristice și faunistice de interes conservativ, precum și habitatele inedite, constituie resurse de dezvoltare științifică zonală, dar și națională.

Pe teritoriul sitului Natura 2000 există o clădire care a funcționat ca și casă laborator, deserving scopuri științifice, dar care în prezent este dezafectată. Restaurarea și dotarea ei ar constitui un avantaj categoric pentru dezvoltarea activităților științifice cu impact benefic asupra stării de conservare a habitatelor și speciilor.

În prezent, cercetătorii, botaniștii și ecologii de la universități din țară pot desfășura activități de cercetare cu acordul custodelui.

În situl Natura 2000, aceste activități se pot desfășura doar în aer liber, pe teren.

CAPITOLUL 3 SCOP, TEME ȘI OBIECTIVE

3.1 Scopul managementului sitului Natura 2000 "Fânețele seculare Ponoare" este:

- a) protejarea în starea lor naturală, pentru viitor, a speciilor și habitatelor de interes conservativ aflate pe teritoriul acestui sit;
- b) Menținerea caracterului esențial al sitului Natura 2000 ca arie de mare diversitate floristică și cu valoare științifică ridicată;
- c) Dezvoltarea durabilă a comunității locale prin reglementarea utilizării resurselor naturale ale ariei naturale protejate.

3.2 Temele managementului identificate și propuse pentru situl Natura 2000 "Fânețele seculare Ponoare" sunt următoarele:

1. Conservarea biodiversității;
2. Managementul folosirii terenurilor și al resurselor naturale;
3. Promovarea educației și conștientizării pentru susținerea tuturor obiectivelor;
4. Cercetare;
5. Administrarea și managementul efectiv al ariei naturale protejate;
6. Monitorizare.

3.2.1 Conservarea biodiversității

Biodiversitatea reprezintă principalul patrimoniu natural al sitului Natura 2000, precum și motivul declarării zonei protejate. Valorile biodiversității locale constau în prezența unei constelații de factori staționali care au permis de-a lungul veacurilor instalarea unor habitate și a unor specii, astăzi rare la scara României și a Europei.

Restrângerea arealului formațiunilor ponto-sarmatice, tufărișuri și stepe, a pajiștilor cu iarbă albastră - *Molinia caerulea*, precum și a speciilor floristice și faunistice, s-a datorat în primul rând schimbării folosinței terenurilor, extinderii terenurilor deștelenite, arate și cultivate, dar și schimbărilor climatice. Restrângerea arealului a vulnerabilizat aceste habitate, a restrâns compoziția lor floristică și a generat dispariția unor specii, punând în pericol existența altora. Dispariția speciilor generează pauperizarea habitatelor, pierderea de informație biologică, sărăcirea lanțurilor trofice, scăderea resurselor naturale, degradarea peisajului și alte efecte negative care se răsfrâng asupra biodiversității, dar au impact și asupra comunităților locale.

Fânețele seculare de la Ponoare păstrează un fragment de covor vegetal, însemnând habitate și specii cu caracteristici inedite astăzi, care constituie un tezaur de informație biologică. Menținerea acestuia conservă diversitatea floristică genetică locală, dar și la nivel european, suscitând interesul științific pentru regiune.

În prezent, situl are un grad ridicat de accesibilitate, chiar în zona în care nu se desfășoară activități agricole, ceea ce în timp poate prezenta un potențial pericol din punct de vedere al biodiversității. Din punct de vedere industrial, zona nu reprezintă un pericol, dar nu trebuie neglijat aspectul gestionării deșeurilor menajere, cu implicații negative asupra mediului în general și asupra habitatelor și speciilor de interes conservativ, în mod concret. Evaluarea stadiului de conservare a valorilor biodiversității din situl Natura 2000 a pus în evidență următoarele caracteristici:

Stepele ponto-sarmatice 62 CO* sunt pe de o parte un habitat valoros, cu o suprafață în restrângere la nivel european și pe de altă parte, bine reprezentat în Fânețele seculare de la Ponoare, pe mai mult de 90% din suprafață, respectiv peste 30 ha.

Pentru stepele ponto-sarmatice există date de calitate bună, cunoscându-se suprafețele ocupate, compoziția floristică a asociațiilor de suport, inventarieri complete, precum și amenințările care se exercită asupra lor. Cu toate acestea, pe alocuri se constată o tendință de descreștere a suprafețelor, datorată unor cauze naturale.

Cea mai serioasă cauză o constituie alunecările de teren care generează rupturi de pantă și microdepresiuni cu ochiuri de apă stagnante unde se instalează habitate higrofile.

Alte amenințări, directe sau indirecte, se datorează factorului antropic: deșelenirea unor suprafețe de stepă din situl Natura 2000 și cultivarea lor, existența în imediata vecinătate a terenurilor cultivate a sursei de specii ruderale, unele chiar buruieni invazive, pășunatul unor suprafețe de stepă, managementul defectuos al deșeurilor pe suprafața sitului, dar și în zonele învecinate, existența unor drumuri agricole circulate în incinta sitului și traversând aceste stepe.

Chiar supuse acestor tipuri de impact, stepele ponto-sarmatice din Fânețele seculare Ponoare pe baza analizei structurii, funcțiilor și gradului de conservare, se consideră ca având o calitate bună și încadrându-se în starea favorabilă de conservare.

Harta de răspândire a habitatului de Stepe ponto-sarmatice se găsește în Anexa nr. 2 la Planul de management.

Tufărișurile ponto-sarmatice, 40CO, ocupă suprafețe restrânse pe teritoriul fânețelor seculare Ponoare. Structura și funcțiile tipului de habitat sunt alterate față de tipul clasic al acestui habitat. Lipsesc specii definitorii pentru habitat, cum este *Caragana frutex*.

Tufărișurile actuale aparțin mai degrabă altui tip de habitat, edificat de porumbar - *Prunus spinosa* și păducel - *Crataegus monogyna*, considerat și el habitat prioritar la nivel european. Habitatul de tufărișuri este oricum important prin funcțiile sale, chiar dacă structura sa este diferită față de cea menționată în formularul standard.

Vulnerabilitatea acestor habitate este relativ mare, deoarece ocupă suprafețe restrânse, în special datorită defrișărilor trecute, pentru luarea în cultură a terenurilor ocupate de tufărișuri și pătrunderii unor specii alogene cu potențial invaziv.

Starea globală de conservare este nefavorabilă, deoarece structura este afectată, lipsind specii caracteristice tipului de habitat, înlocuirii cu un alt tip de habitat și pentru că suprafețele ocupate sunt restrânse.

Harta de răspândire a habitatului de tufărișuri ponto-sarmatice se găsește în Anexa nr. 2 la Planul de management.

Pajiștile cu iarbă albastră - *Molinia caerulea* 6410 ocupă suprafețe foarte restrânse, 0.2-1% din suprafața sitului. Ele se găsesc în porțiunile cu mici stagnări de apă din microdepresiunile generate de alunecările de teren. Calitatea lor este deficitară, în primul rând datorită oscilațiilor nivelului apei, dar și interferenței cu vegetația higrofilă dominată de stuf și pipirig, care tinde să le substituie.

Analizând suprafețele ocupate, factorii staționali oscilanți, în ceea ce privește regimul hidric, structura și funcțiile habitatului, acesta se găsește într-o stare de conservare nefavorabilă.

Harta de răspândire a speciei Pajiști cu *Molinia caerulea* se găsește în Anexa nr. 2 la Planul de management.

***Pulsatilla patens* 1477** - Dedițel, menționată în formularul standard al sitului, este prezentă printr-o populație consistentă în fânețele sitului Natura 2000.

Evaluările cantitative care au pus în evidență prezența speciei, cu un număr semnificativ de indivizi denotând o populație robustă, se bazează pe măsurătorile unui singur an.

Cu toate acestea, faptul că habitatul ocupat are caracteristici favorabile, populația este consistentă, indivizii au ajuns la anteză și fructificații, se consideră că specia se găsește într-o stare favorabilă de conservare, cu șanse crescute de menținere în sit. Amenințările asupra speciei provin din: o cunoaștere insuficientă a populației, necesitând monitorizări multianuale, restrângerea parțială a habitatului prin ararea și cultivarea unor suprafețe, insuficienta conștientizare a comunității locale privind valoarea de patrimoniu a speciei.

Harta de răspândire a speciei *Pulsatilla patens* se găsește în Anexa nr. 3 la Planul de management.

***Pulsatilla grandis* 2093** - Dedițel menționată în formularul standard al sitului, este prezentă în teritoriu. Datele existente până în prezent, sunt doar calitative atestând prezența, dar nu acoperă aspectul cantitativ. Este o specie foarte rară în România, poate fi ușor confundată cu *Pulsatilla patens* și prin urmare, datele referitoare la prezență și mai ales la robustețea populațională, trebuie certificate și completate prin monitorizări ulterioare. Principala vulnerabilitate este sărăcia datelor referitoare la populație. Amenințarea potențială este dată de restrângerea habitatelor stepice, insuficienta educare și conștientizare a populației locale privind valoarea de patrimoniu a speciei.

Harta de răspândire a speciei *Pulsatilla grandis* se găsește în Anexa nr. 4 la Planul de management.

***Echium russicum* 406** - Capul șarpelui este menționată în formularul standard al sitului Natura 2000, dar evaluările recente nu au confirmat prezența ei. Habitatul stepic este potrivit cerințelor speciei, cu toate acestea nu s-au regăsit indivizi. Deși studiile anterioare menționează existența ei în stepele de la Ponoare, nu există material fotografic sau presat care să certifice existența ei. Necesită observații repetate și monitorizare pentru a se constata dacă absența este una temporară sau definitivă.

Harta de răspândire a speciei *Echium russicum* se găsește în Anexa nr. 5 la Planul de management.

***Crambe tataria* 4091** - Târtan este menționată în formularul standard al sitului Natura 2000, dar evaluările recente nu au confirmat prezența ei. Habitatul stepic este potrivit cerințelor speciei, cu toate acestea nu s-au regăsit indivizi. Deși studiile anterioare menționează existența ei în stepele de la Ponoare, nu există material fotografic sau presat care să certifice existența ei. Necesită observații repetate și monitorizare pentru a se constata dacă absența este una temporară sau definitivă.

Harta de răspândire a speciei *Crambe tataria* se găsește în Anexa nr. 6 la Planul de management.

***Iris aphylla ssp. hungarica* 4097** - Iris bărbos, specia prevernală, este prezentă în pajiștile de la Ponoare ca o populație de mărime medie. Evaluările calitative și cantitative au evidențiat prezența speciei în habitatul său caracteristic într-un număr de indivizi suficient pentru a asigura continuitatea și conservarea ei. În condițiile sitului Natura 2000 "Fânețele seculare Ponoare" indivizii au o fenologie adecvată biologie lor, ajungând la anteză în perioada vernală. Până în prezent, evaluările cantitative sunt doar pe un an, dar rezultatele lor privind structura populației, funcțiile sale și arealul ocupat confirmă starea de conservare favorabilă a speciei. Amenințările asupra sa sunt generate, pe de o parte, de potențiala restrângere a habitatului prin

ararea terenurilor, alunecările de teren, și într-o măsură mai mică de competiția cu specii alogene cu potențial invaziv, respectiv, de insuficienta educație și conștientizare a populației cu privire la valoarea speciei în cadrul patrimoniului natural.

Harta de răspândire a speciei *Iris aphylla ssp. hungarica* se găsește în Anexa nr. 7 la Planul de management.

Ligularia sibirica 1758 - curechi de munte este menționată în formularul standard al sitului și sporadic în studii anterioare. Prezența ei nu a fost reconfirmată de evaluările recente. În mod firesc, analizând cerințele sale, habitatele caracteristice ar fi cele umede, mlăștinoase, aflate în prezent în afara sitului, doar în vecinătatea sa, precum și în microzonele depresionare cu apă stagnantă. Acestea din urmă oferă doar condiții parțiale speciei, deoarece starea de înmlăștinire poate fi temporară, nivelul apei oscilând în funcție de regimul hidric sezonier și anual. Ultimul an fiind secetos, absența speciei poate fi explicată de nivel hidric scăzut. Amenințările potențiale sunt reprezentate de suprafețele restrânse cu condiții staționale temporar favorabile, situarea suprafeței mlăștinoase în afara limitelor sitului, insuficienta educație și conștientizare a populației locale privind importanța conservativă a speciei.

Harta de răspândire a speciei *Ligularia sibirica* se găsește în Anexa nr. 8 la Planul de management.

Alte specii floristice importante din punct de vedere conservativ, prezente în situl Natura 2000 sunt următoarele:

Fritillaria meleagris - Lalea pestriță, specie prevernală evidențiată mai mult calitativ de către evaluările recente. Studiile cantitative sunt insuficiente, nefiind sistematice, relevând prezența unui pâlc de 10 indivizi. Aceste prime evaluări indică prezența unei populații cu mărime medie, constituite din indivizi care se dezvoltă robust, ajungând la anteză și la posibilitatea de reproduce amfimictică, ca premisă favorabilă de evoluție. Habitatul acestei specii este constituit de către pajiștile din zonele joase, microdepresionare ale sitului cu fenomene de înmlăștinare cel puțin în perioada de primăvară.

Amenințările derivă din potențiala schimbare a climatului cu evoluție spre secetă, scăderea regimului hidric, înțelenirea prea puternică a pajiștii, restrângerea suprafețelor de pajiște înmlăștinată, situarea în afara limitelor sitului a zonelor mlăștinoase care constituie habitatul cel mai probabil al speciei, valoarea decorativă a speciei care poate atrage culesul ei și insuficienta cunoaștere a valorii conservative de către populația comunității locale.

Trollius europaeus - Bulbuci de munte, specie menționată ca prezentă în sit, documentată prin material fotografic, dar neevaluată cantitativ. Primele date indică o populație cu mărime medie, constituită din indivizi robuști, care ajung la anteză și fructificații. Habitatul acestei

specii este constituit din pajiștile zonelor joase, microdepresionare ale sitului cu fenomene de înmlăștinare cel puțin în perioada de primăvară. Amenințările derivă din potențiala schimbare a climatului cu evoluție spre secetă, scăderea regimului hidric, înțelenirea prea puternică a pajiștii, restrângerea suprafețelor de pajiște înmlăștinată, situarea în afara limitelor sitului a zonelor mlăștinoase care constituie habitatul cel mai probabil al speciei, valoarea decorativă a speciei care poate atrage culesul ei și insuficienta cunoaștere a valorii conservative de către populația comunității locale.

Bombina variegata - izvoraș, 1193, specie menționată în fișa sitului, evaluată calitativ și cantitativ de cercetările recente. Populația este una viguroasă, cu un număr mare de indivizi, viabili și reproductivi. Indivizii evaluați sunt robuști, corespund caracteristicilor morfologice ale speciei și au potențial reproductiv bun. Amenințarea majoră asupra speciei derivă din faptul că habitatul caracteristic este situat în cea mai mare parte în afara limitelor sitului și este defectuos gestionat din perspectiva managementului deșeurilor. O altă amenințare severă derivă din faptul că populația nu este conștientă de importanța conservativă a speciei.

Harta de răspândire a speciei de amfibieni *Bombina variegata* se găsește în Anexa nr. 9 la Planul de management.

Bombina bombina – izvoraș, specie nementionată în fișa sitului, dar evaluată pe teren. Populația este viguroasă, cu un număr mare de indivizi, viabili și reproductivi. Indivizii evaluați sunt robuști, corespund caracteristicilor morfologice ale speciei și cu potențial reproductiv bun. Se reproduce și cu specia *Bombina variegata*, fiind identificați și indivizi hibridi. Amenințarea majoră asupra speciei derivă din faptul că habitatul caracteristic este situat în cea mai mare parte în afara limitelor sitului, este defectuos gestionat din perspectiva managementului deșeurilor. O altă amenințare severă derivă din faptul că populația nu este conștientă de importanța conservativă a speciei.

Obiectivele managementului biodiversității sunt următoarele:

- Menținerea habitatelor stepice, în zona și condițiile actuale, printr-un cosit tradițional în perioada de acțiune a Planului de management;
- Extinderea și îmbunătățirea structurii tufărișurilor ponto-sarmatice de pe teritoriul sitului prin conservarea lor, interzicându-se defrișarea lor în perioada de acțiune a Planului;
- Conservarea și promovarea speciilor floristice de interes conservativ din sit în arealul actual, prin gestionarea eficientă a habitatelor suport în următorii 5 ani;
- Facilitarea dezvoltării populaționale a speciilor floristice higrofile de interes conservativ, prin includerea în sit a zonelor mlăștinoase și prin gestionarea lor adecvată pe perioada de valabilitate a Planului;

- Asigurarea protecției speciilor faunistice, în special de amfibieni, prin includerea în sit a habitatelor lor caracteristice.

Acțiunile prin care se vor realiza aceste obiective, precum și indicatorii de impact sunt prezentate în tabelul 9.

Tabelul 9: Acțiunile și indicatorii de impact pentru îndeplinirea managementului biodiversității

Acțiuni	Indicatori de realizare
Indicator 1: Suprafața ocupată de habitatele stepice va rămâne intactă sau va crește	
A.1. Interzicerea cositului mecanic în fânețele stepice din sit	Creșterea suprafeței gestionate durabil.
A.2. Încurajarea și asistarea proprietarilor în menținerea terenurilor ca fânețe, prin susținerea acestora în obținerea de plăți compensatorii	Scăderea suprafețelor din sit ocupate de culturi agricole Creșterea suprafeței de fânețe
A.3. Facilitarea cositului manual, după perioada de anteză a speciilor prin asistarea lor în vederea obținerii de plăți compensatorii	Îmbunătățirea structurii pajiștilor stepice pe suprafețe mai mari
A.4. Identificarea zonelor care necesită reconstrucție ecologică	Harta zonelor în care se vor desfășura acțiuni de refacere ecologică
Indicator 2: Suprafața ocupată de tufărișurile ponto-sarmatice va rămâne intactă sau va crește.	
A.5. Interzicerea defrișării tufărișurilor de pe teritoriul sitului	Menținerea sau creșterea suprafeței ocupate de tufărișuri
Indicator 3: Populațiile speciilor floristice de interes conservativ vor înregistra efective staționare sau în creștere.	
A.6. Interzicerea culesului speciilor de plante de interes conservativ	Anteza unui număr mai mare de indivizi
A.7. Reglementarea și interzicerea cositului și a altor activități în perioada de anteză a speciilor de interes conservativ	Ajungerea la faza de anteză a unui număr mai mare de indivizi

A.8. Organizarea unor campanii de conștientizare a populației locale cu privire la importanța conservativă a speciilor din situl Natura 2000	Creșterea numărului de persoane instruite Conservarea/creșterea numerică a populațiilor de plante
A.9. Organizarea de campanii de înlăturare a speciilor alogene cu potențial invaziv din sit și din preajma sitului. Reintroducerea de specii extinse	Scăderea ponderii speciilor invazive din sit Creșterea numărului de indivizi ai speciilor ocrotite
A.10. Monitorizarea speciilor de floră și faună de interes conservativ	Creșterea numărului de date privind speciile de interes conservativ
A.11. Încurajarea cositului manual la sfârșitul perioadei de anteză a speciilor din fânețele stepice	Creșterea suprafețelor pe care speciile stepice se pot autoînsămânța prin scuturarea semințelor
Indicator 4: Suprafețele ocupate de populațiile de plante higrofile, de interes conservativ vor crește.	
A.12. Demararea acțiunii de extindere a suprafeței sitului prin includerea zonelor mlăștinoase adiacente	Creșterea suprafeței sitului
A.13. Promovarea cositului manual în pajiștile higrofile	Creșterea suprafețelor gestionate durabil
A.14. Interzicerea culesului speciilor floristice higrofile	Creșterea numărului de indivizi care ajung să se reproducă sexual, întărind viabilitatea populației
A.15. Degajarea periodică a izvorului pentru alimentarea cu apă a zonelor mlăștinoase	Creșterea suprafețelor aprovizionate cu apă în care se dezvoltă speciile higrofile
A.16. Degajarea selectivă a speciilor fără valoare conservativă din zona mlăștinoasă pentru a facilita dezvoltarea speciilor: <i>Molinia caerulea</i> și <i>Ligularia sibirica</i>	Creșterea suprafețelor ocupate de pajiștile cu <i>Molinia caerulea</i>

Indicator 5: Arealul populațiilor de amfibieni va fi mărit.	
A.17. Prevenirea și interzicerea omorării exemplarelor de amfibieni sau distrugerea pontelor	Creșterea numerică a populațiilor de amfibieni
A.18. Interzicerea depozitării de deșeuri în iazul și în șanțurile din jurul sitului	Creșterea suprafețelor habitatelor de bună calitate pentru amfibieni
A.19. Degajarea, curățarea și întreținerea gropilor cu apă, a șanțurilor și a microdepresiunilor în care amfibienii depun pontele	Creșterea numărului de habitate de reproducere a amfibienilor
A.20. Educarea și conștientizarea populației cu referire la importanța conservativă a amfibienilor și a modalităților de conservare a acestora	Creșterea numărului de indivizi din populațiile de amfibieni.

3.2.2 Managementul folosirii terenurilor și al resurselor naturale

Situl Natura 2000 Fânețele seculare Ponoare reunește terenuri și resurse naturale de managementul cărora depinde realizarea obiectivului conservativ. Totodată, aplicarea unor măsuri eficiente de gestionare poate constitui o sursă de bunăstare a comunității locale aferente sitului. În prezent, pe teritoriul sitului 20% din suprafață este gestionată protectiv, fiind interzise orice activități agricole, pastorale, de recoltare a plantelor medicinale și a fructelor de pădure sau activități turistice. Practic, în acest perimetru este interzisă orice activitate. Această suprafață este ocupată aproape în întregime de habitate naturale de pajiști și tufărișuri de calitate bună. Amenințările asupra acestei zone vin dinspre vecinătățile ocupate de terenurile agricole ce includ inevitabil și buruieni cu potențial invaziv. Acest pericol este amplificat și de existența drumurilor agricole de jur împrejurul zonei, sursă de ruderalizare și cale de migrație a speciilor invazive. Totodată s-a semnalat prezența în această zonă a unor specii lemnoase alogene plantate cu ani în urmă. Acestea deteriorează aspectul natural al habitatelor și peisajului, dar au și potențial invaziv. O pondere de 35 % din suprafața sitului este arată și cultivată cu plante agricole, culturile variind de la un an la altul. Cultura predominantă este porumbul. Aceste suprafețe au diminuat suprafețele habitatelor naturale de fânețe, reducând arealul speciilor stepice de interes conservativ. Totodată, ele constituie focare de instalare și de răspândire a speciilor de buruieni autohtone sau alogene, unele cu potențial invaziv. Restul teritoriului, 65% din suprafața sitului, este ocupat de pajiști stepice utilizate fie ca fânețe, fie ca pășuni pentru bovine și ovine. Gradul de conservare al acestor terenuri este variabil. Habitatele utilizate ca fânețe se găsesc în stadii de conservare de la favorabilă la bună, pe când pe suprafețele exploatate ca pășune, habitatele stepice și tufărișurile ponto-sarmatice tind să aibă o stare de conservare nefavorabilă prin pauperizarea compoziției floristice, reducerea structurii și simplificarea funcțiilor. Principala amenințare este generată de pășunat prin reducerea speciilor bune furajere și simplificarea compoziției floristice, tasarea terenului, schimbarea reacției chimice a solului datorită dejecțiilor de animale și prin pătrunderea speciilor de buruieni invazive. Nu se utilizează alte resurse naturale care ar avea impact mai redus asupra habitatelor și speciilor din situl Natura 2000.

Obiectivele propuse de Planul de management pentru managementul suprafețelor sunt următoarele:

- Creșterea suprafețelor gestionate durabil prin reducerea suprafețelor ocupate de culturi agricole și a celor pășunate pe perioada de acțiune a Planului;
- Îmbunătățirea calității terenurilor din sit prin promovarea activităților alternative de dezvoltare durabilă în detrimentul cultivării și pășunatului;

- Reglementarea, monitorizarea și controlul activităților ce folosesc resurse naturale din sit, în așa fel încât să se permită continuarea activităților tradiționale fără efecte dăunătoare asupra biodiversității, a peisajului și a mediului fizic;
- Generarea de sprijin și participarea din partea factorilor interesați pentru gestionarea durabilă a terenurilor din sit.

Obiectivele managementului suprafețelor vor fi îndeplinite prin acțiunile prezentate în tabelul 10 și controlate prin îndeplinirea indicatorilor de impact.

Tabelul 10: Acțiunile și indicatorii de impact aferente managementului suprafețelor din situl Natura 2000

Acțiuni	Indicatori de realizare
Indicator 1: Creșterea suprafeței pe care se reinstalează habitate naturale	
A.21. Organizarea de evenimente de conștientizare a proprietarilor privind măsurile compensatorii pe care le obțin prin utilizarea tradițională a terenurilor	Creșterea numărului de proprietari care revin la un mod tradițional de utilizare a terenurilor
A.22. Restricționarea utilizării drumurilor agricole de pe teritoriul sitului	Creșterea suprafețelor pe care se reinstalează habitate naturale
Indicator 2: Scăderea suprafețelor pe care se practică pășunatul	
A.23. Interzicerea pășunatului pe teritoriul sitului	Scăderea suprafețelor de pajiști degradate prin pășunat
A.24. Asistarea proprietarilor de animale în identificarea altor resurse sau modalități de hrănire a animalelor	Creșterea numărului de proprietari de animale care utilizează pajiștile ca fânețe în detrimentul pășunatului Creșterea numărului de proprietari de animale care utilizează alternativ suprafețele ca fâneță și ca pășune
Indicator 3: Încurajarea utilizării resurselor naturale în manieră durabilă și a celor care nu generează impact negativ, furnizând totuși beneficii materiale comunității locale.	
A.25. Organizarea de evenimente de conștientizare a proprietarilor privind activități de dezvoltare durabilă	Scăderea suprafețelor pe care se pășunează

alternative de tipul recoltării plantelor medicinale sau activităților de turism	
A.26. Publicarea și diseminarea de materiale informative cuprinzând practici și activități tradiționale, precum și exemple de bune practici pentru dezvoltarea durabilă	Demararea în comunitatea locală a unor activități de recoltare controlată a plantelor medicinale și a fructelor sălbatice Înființarea unor firme/asociații familiale pentru valorificarea/prelucrarea resurselor naturale din sit
A.27. Identificarea formelor de turism și vizitare ”prietenoase pentru natură”, incluzând turismul fotografic și științific	Creșterea numărului de vizitatori
A.28. Amenajarea unei minime infrastructuri de vizitare	Creșterea numărului de panouri informative și de reglementări, realizarea unei poteci de vizitare
A.29. Monitorizarea activității turistice prin implicarea comunității locale	Creșterea numărului de localnici antrenați în activități ale sitului concomitent cu evaluarea turiștilor din sit
Indicator 4: Participarea și sprijinul factorilor interesați precum Agenția pentru Plăți și Intervenție în Agricultură, administrația locală și reducerea activităților cu impact negativ asupra sitului	
A.30. Organizarea de evenimente cu cooptarea și participarea reprezentanților Agenției pentru Plăți și Intervenție în Agricultură, a factorilor decizionali locali și ai altor factori interesați pentru asistarea proprietarilor în vederea obținerii plăților compensatorii	Creșterea numărului de proprietari care obțin plăți compensatorii prin utilizarea tradițională a terenurilor din sit

A.31. Colaborarea cu factorii interesați și cointeresarea acestora prin conștientizarea asupra beneficiilor materiale și spirituale ale prezenței sitului în comunitatea locală	Implicarea factorilor interesați în mai multe activități de management al sitului
--	---

3.2.3 Promovarea educației și conștientizării pentru susținerea tuturor obiectivelor

Situl Natura 2000 are în proximitate o singură comunitate locală, cea a satului Cumpărătura, Comuna Bosânci. Suprafața sitului este restrânsă și este înconjurată de terenuri antropizate. Situl nu beneficiază de o publicitate largă, iar speciile și habitatele de interes conservativ nu sunt cunoscute din prisma valorii lor patrimoniale.

Datele culese pe teren au pus în evidență faptul că locuitorii nu țin cont de prezența sitului Natura 2000 în gestionarea terenurilor din sit și din vecinătatea acestuia și nici în gestionarea deșeurilor menajere.

De asemenea, ei nu valorifică nici prezența valorilor naturale din sit în beneficiul material și pentru bunăstarea lor, în primul rând datorită lipsei de informare. Această lipsă de informare are impact negativ asupra gestionării terenurilor și asupra stării de conservare a habitatelor și speciilor de interes conservativ din sit.

Oportunitățile pentru educație se adresează în primul rând generației tinere și mai puțin adulților. Proprietarii nu sunt suficient informați asupra oportunităților generate de prezența sitului Natura 2000, dar și asupra constrângerilor care se vor impune prin Planul de management.

O parte dintre proprietari, mai ales cei reîntorși de la oraș, au pierdut sensul utilizării tradiționale a terenurilor și datorită ruperii tradiției agricole transmise în familie. Oamenii din zonă trebuie conștientizați asupra valorilor care există aici, precum și asupra modului în care se păstrează deoarece ele pot contribui la îmbunătățirea condițiilor de viață.

Creșterea interesului comunității locale asupra conservării biodiversității, în condițiile păstrării sau redobândirii tradițiilor locale, mai ales a celor legate de utilizarea terenurilor, obținerea de produse ecologice se pot realiza într-o mare măsură prin promovarea acestor valori la nivel turistic, situație prin care s-ar ajunge la dezvoltarea prosperă a zonei.

Obiectivele acestei teme sunt următoarele:

- Creșterea numărului de persoane interesate de dezvoltarea unor activități economice în manieră tradițională în vederea îmbunătățirii gestionării patrimoniului natural al sitului;
- Creșterea numărului de proprietari de terenuri din sit și din împrejurimi care participă la acțiunile de management al sitului pe durata de acțiune a Planului;
- Realizarea pe termen lung a unei comunități locale informate și cu atitudini corecte față de dezvoltarea durabilă a regiunii și față de patrimoniul natural al sitului Natura 2000.

Obiectivele vor fi realizate prin acțiunile prezentate în tabelul 11.

Tabelul 11. Acțiunile și indicatorii de impact pentru promovarea educației și conștientizării pentru susținerea tuturor obiectivelor

Acțiuni	Indicatori de realizare
Indicator 1: Răspândirea practicilor tradiționale de utilizare a terenurilor în rândul comunității locale	
A.32. Organizarea de evenimente pentru conștientizarea comunității locale în vederea promovării practicilor tradiționale	Creșterea progresivă a numărului de participanți la acțiunile de conștientizare, de la o activitate la alta
A.33. Întâlniri cu comunitățile locale și diferite categorii sociale, pe teme privind valorile și modul de gospodărire al resurselor	Creșterea progresivă a numărului de participanți la acțiunile de conștientizare de la o activitate la alta
Indicator 2: Inițierea unor activități economice și servicii prin care să se utilizeze într-o manieră durabilă resurse naturale ale sitului	
A.34. Oferirea de modele de bune practici de utilizare durabilă a resurselor naturale	Multiplicarea modelelor de bune practici tradiționale prin creșterea suprafețelor de terenuri gestionate în mod tradițional
A.35. Asistență în înființarea unor firme cu profil de valorificare a produselor tradiționale	Creșterea activităților economice bazate pe resursele naturale ecologice din localitatea Cumpărătura
Indicator 3: Fluidizarea acțiunilor de management ale sitului prin creșterea numărului de membri ai comunității locale care se implică în conservarea patrimoniului natural	
A.36. Organizarea de acțiuni de controlare și restricționare a activităților cu impact negativ, cu implicarea membrilor comunităților locale	Creșterea numărului de membri ai comunității care se implică în aceste activități Reducerea resurselor financiare necesare controlului și restricționării activităților nepermise în sit

Indicator 4: Colaborarea unui număr mare de cadre didactice în acțiunile de educare ale tinerei generații din comunitate	
A.37. Organizarea, în colaborare cu școala, a unor activități și concursuri de conștientizare a tinerilor, crearea unor atitudini pozitive și creșterea gradului de mândrie față de prezența sitului Natura 2000 în perimetrul localității	<p>Implicarea unui număr mare de cadre didactice și tineri în activitățile de conștientizare</p> <p>Creșterea numărului de participanți tineri la activitățile de educare</p> <p>Creșterea numărului de tineri la acțiunile de ecologizare, refacere de habitate și eliminare a speciilor invazive</p>
A.38. Realizarea și administrarea paginii web în colaborare cu elevii și cadrele didactice ale școlii gimnaziale din comună	Pagină web actualizată

3.2.4 Managementul cercetării

Situl Natura 2000, prin patrimoniul său natural, se adresează mai ales nivelului de înțelegere al persoanelor educate cu o formație în biologie, protecția naturii, ecologie, valorile sale nefiind la nivelul educației cetățeanului.

Speciile și habitatele de interes conservativ cantonate în Fânețele seculare Ponoare reprezintă elemente floristice și ecologice interesante, rare la nivel național și european, prin urmare extrem de captivante pentru mediul științific de profil.

Elementele biodiversității pot face obiectul unor studii științifice taxonomice, genetice, de ecologie aplicată sau ecofiziologie, care pot da greutate cercetării regionale și naționale, putând constitui de asemenea un element de promovare și notorietate.

Acestea pot constitui un prilej de turism științific, contribuind și la dezvoltarea durabilă a zonei.

Situl poate fi valorificat și ca resursă de educație la nivel gimnazial, liceal, universitar și postuniversitar, prin dezvoltarea de proiecte de cercetare naționale și internaționale.

Pentru valorificarea superioară la nivel de cercetare a sitului este nevoie de o promovare a valorilor sale în mediul academic, de încheierea de parteneriate între custode și unitățile de învățământ și de cercetare pentru a facilita accesul cercetătorilor la valorile patrimoniului natural.

Este nevoie de asigurarea și protejarea proprietății intelectuale a studiilor efectuate în sit și publicarea în reviste de specialitate prestigioase a rezultatelor cercetării.

Infrastructura destinată cercetării directe, dar și cazării cercetătorilor este dezafectată și ar trebui renovată.

Obiectivele managementului cercetării sunt următoarele:

- Promovarea valorilor științifice ale sitului Natura 2000 prin stimularea cercetării și a interesului mediului academic;
- Fundamentarea științifică al acțiunilor de management desfășurate în sit.

Tabelul 12. Acțiunile și indicatorii de impact pentru managementul cercetării în situl Natura 2000

Acțiuni	Indicatori de realizare
Indicator 1: Creșterea interesului cercetătorilor pentru valorile naturale ale sitului	
A.39. Promovarea valorii sitului în mediul academic, prin organizare unui simpozion	Creșterea numărului de cercetători implicați în studiul speciilor și habitatelor din sit
A.40. Restaurarea infrastructurii de cercetare din sit	Participarea cercetătorilor la evaluări în sit pe parcursul a mai multor zile și efectuarea ritmică a unor studii de specialitate
Indicator 2: Creșterea numărului de publicații științifice având ca subiect valorile naturale ale sitului	
A.41. Organizarea de concursuri cu studenții și masteranzii privind cea mai bună teză de dizertație/licență/proiect de cercetare	Implicarea studenților/masteranzilor în scrierea unor teze ce dezvoltă teme de cercetare a resurselor naturale din sit
Indicator 3: Creșterea numărului de parteneriate între custode și mediul academic	
A.42. Încheierea de parteneriate între custode și mediul academic în vederea aplicării pentru proiecte științifice	Amplificarea contactelor dintre custode și mediul academic Creșterea numărului producțiilor științifice
Indicator 4: Creșterea gradului de conservare a speciilor și habitatelor	
A.43. Colectarea continuă de date de la cercetători	Bază de date amplificată
A.44. Corelarea acțiunilor de management cu datele obținute din studiile științifice	Acțiuni de management mai eficiente traduse prin promovarea stării de conservare a speciilor și habitatelor într-o categorie superioară

3.2.5 Administrarea și managementul efectiv al ariei naturale protejate

Situl Natura 2000 “Fânețele seculare Ponoare” se află în custodia Agenției pentru Protecția Mediului Suceava.

Echipa de manageriat dispune de oportunități în atragerea de noi surse de finanțare prin granturile pe care le poate accesa. Echipa poate încheia cu ușurință relații și parteneriate noi cu autorități locale, ONG-uri, universități. Poate iniția și promova potențiale schimbări în viitor în contextul legal și administrativ al ariilor protejate în scopul îmbunătățirii managementului lor.

Deficiențele înregistrate sunt legate de limitele sitului Natura 2000, lipsa resurselor financiare suficiente pentru administrarea sitului, mai ales în ceea ce privește realizarea și îmbunătățirea infrastructurii de informare, cercetare și protecție.

Managementul ariei este amenințat de posibili factori naturali, precum alunecările de teren care tind să modifice micro și mezorelieful sitului, de pătrunderea speciilor invazive în sit, de dispariția unor specii de interes comunitar și de atitudinea necooperantă sau derivată din educația inconștientă a factorului antropic.

Obiectivele managementului efectiv al sitului Natura 2000 sunt următoarele:

- Creșterea capacității manageriale a echipei custodelului prin aplicarea unor măsuri complexe care să conducă la creșterea gradului de conservare a speciilor și habitatelor de interes conservativ din situl Natura 2000 pe durata de acțiune a Planului;
- Implementarea Planului de management al sitului Natura 2000;
- Extinderea suprafeței sitului prin includerea zonelor mlăștinoase;
- Obiectivele vor fi îndeplinite prin acțiunile prezentate în tabelul 12.
- După aprobarea planului de management pentru aria naturală protejată, autoritățile administrației publice locale competente au obligația actualizării documentațiilor de amenajare a teritoriului și a documentațiilor de urbanism locale, prin integrarea prevederilor referitoare la situl de importanță comunitară în cuprinsul acestor documente.
- Avizul custodelui sitului este necesar la elaborarea sau actualizarea documentațiilor de amenajarea teritoriului și urbanism ce cuprind și suprafețe ale ariilor naturale protejate sau sunt în imediata vecinătate a acestor arii.

Tabelul 12. Acțiuni și indicatori pentru îndeplinirea obiectivelor managementului efectiv al sitului Natura 2000

Acțiuni	Indicatori de realizare
Indicator 1: Creșterea numărului de activități de manageriat pentru situl Natura 2000 și creșterea eficienței lor	
A.45. Strângerea de informație prin activități de cercetare și colectare de date	Amplificarea bazei de date referitoare la patrimoniul natural al sitului, obiectul activităților de management
A.46. Instruirea personalului implicat în administrarea sitului	Creșterea gradului de instruire al personalului
Indicator 2: Accesarea de noi fonduri destinate gestionării durabile a sitului Natura 2000	
A.47. Asigurarea și achiziționarea resurselor materiale necesare administrării	Îmbogățirea patrimoniului administrativ al sitului
A.48. Recrutarea, restructurarea resurselor umane pentru eficientizarea lor	Îmbogățirea și diversificarea sarcinilor de gestionare rezolvate de echipa de management
Indicator 3: Reabilitarea infrastructurii informative și de cercetare	
A.49. Realizarea de parteneriate cu membrii comunității locale și desfășurarea de acțiuni comune de îmbunătățire a infrastructurii informative și de cercetare	Infrastructură îmbunătățită și cu utilități multiple
A.50. Accesarea de resurse de finanțare pentru îmbogățirea patrimoniului material al sitului	Creșterea numărului de infrastructuri destinate gestionării sitului
Indicator 4: Creșterea suprafeței sitului și modificarea limitelor sale.	

A.51. Culegerea datelor pentru fundamentarea solicitării de extindere a sitului prin includerea zonelor mlăștinoase	O bază de date care să argumenteze acțiunile de modificare a limitelor sitului
A.52. Derularea procedurii de modificare a limitelor sitului	Modificarea limitelor sitului

3.2.6 Managementul în vederea întocmirii Planului de monitorizare pentru Situl Natura 2000

Fânețele seculare Ponoare este prezentat în tabelul 13

Monitorizarea activităților de management este în responsabilitatea exclusivă a custodelui și presupune următoarele obiective:

- Asigurarea unui management eficient;
- Efectuarea unei planificări eficiente a activităților;
- Implicarea eficientă a resurselor umane și materiale;
- Atingerea tuturor obiectivelor din Planul de management.

Obiectivele vor fi îndeplinite prin realizarea activităților de monitorizare din coloana 1 tabelul 13.

Tabelul 13. Monitorizarea managementului sitului Natura 2000

Acțiunile de monitorizare	Obiectivul și acțiunile de management relevante Introduceți codul din Planul acțiunilor de management
M1. Realizarea inspecțiilor/monitorizării sistematice sezoniere a rețelei de locații/ploturi	A.1., A.3., A.4., A.5., A.6., A.7., A. 9., A.10., A.11., A. 13., A. 14., A. 18., A. A.22., A. 23.,
M2. Asigurarea de consultări și revizuiți speciale a rapoartelor și a studiilor principale	A.12., A. 26., A. 38., A. 33., A. 43., A. 45.,
M3. Asigurarea că personalul participă și organizează evenimente, trimite rapoarte și rezultate	A.8., A. 9., A. 12., A. 15., A. 16., A. 17., A. 19., A. 20., A. 21., A. 22., A. 24., A. 25., A. 26., A. 28., A. 29., A. 30., A. 31., A. 33., A. 36., A. 37., A. 39., A. 40, A. 42., A. 50.
M4. Discutarea periodică cu localnicii a subiectelor legate de igienizarea terenurilor	A.1., A.3., A. 4., A.5., A.8., A.9., A.15., A. 18., A. 19.
M5. Evaluarea gradului de conștientizare și înțelegere ale grupurilor țintă înainte și după programele și acțiunile de educație și conștientizare	A.8., A.9., A. 20., A. 21., A. 25., A. 30., A. 32., A. 36., A. 37., A. 41.
M6. Redactarea proceselor verbale și rapoartelor la întâlniri și seminarii	A.2., A. 8., A. 9., A.12., A. 20., A. 21., A. 24., A. 25., A. 30., A. 32., A. 33., A. 35., A. 36., A.41., AA. 42., A. 46., A. 48., A. 49., A. 52.
M7. Menținerea bazei de date și a unei arhive GIS cu hărțile, planurile și alte date esențiale	A.4., A. 10., A. 26., A. 38., A. 41., A. 43., A. 45.
M8. Menținerea situațiilor financiare și a situației veniturilor pentru situl Natura 2000	A.47., A. 48., A.49., A. 50.

M9. Menținerea planurilor de dezvoltare profesională și a situației specializărilor și training-urilor primite de personal	A.48.
M10. Menținerea unei liste cu rolul și responsabilitățile personalului	A.46., A. 48.
M11. Revizuirea periodică a realizărilor din Planul de management	A.36., A. 37., A. 38., A. 40., A. 44., A. 45.
M12. Pregătirea unui Plan operațional anual care detaliază implementarea activităților planificate: personal, resurse, durată	A.36., A. 37., A. 38., A. 40., A. 41, A. 44., A. 45.
M13. Pregătirea unei evaluări generale a Planului de management pe parcursul celor cinci ani și producerea unui nou Plan.	A.36., A. 37., A. 38., A. 40., A. 41, A. 44., A. 45.

CAPITOLUL 4 IMPLEMENTAREA PLANULUI DE MANAGEMENT

4.1 Priorități și planificare în timp

Tabelul 14.

Planificarea acțiunilor: priorități, planificare în timp și parteneri												
Obiectiv	Menținerea habitatelor stepice în zona și condițiile actuale, printr-un cosit tradițional în perioada de acțiune a Planului de management											
Acțiuni de management	A1		A2		A3		A4		A5		Colaboratori pentru implementare	Comentarii
	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2		
Prevenirea și stopatul cositului mecanic în fânețele stepice din sit											Custodele	În zona de rezervație
Încurajarea și asistarea proprietarilor în menținerea terenurilor ca fânețe prin susținerea lor în obținerea de plăți compensatorii											Custodele, Agenția pentru Plăți și Intervenție în Agricultură, factori de decizie locală	
Facilitarea cositului manual după perioada de anteză a speciilor prin asistarea lor în vederea obținerii de plăți compensatorii											Custodele, Agenția pentru Plăți și Intervenție în Agricultură, factori de decizie locală	

Identificarea zonelor care necesită reconstrucție ecologică												Custodele, mediul științific	Se vor identifica aceste zone, chiar dacă ele vor face obiectul viitorului Plan de management
Planificarea acțiunilor: priorități, planificare în timp și parteneri													
Obiectiv	Extinderea și îmbunătățirea structurii tufărișurilor ponto-sarmatice de pe teritoriul sitului prin conservarea lor, interzicându-se defrișarea lor în perioada de acțiune a Planului												
Acțiuni de management		A1		A2		A3		A4		A5		Colaboratori pentru implementare	Comentarii
		S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2		
Interzicerea defrișării tufărișurilor de pe teritoriul sitului												Custodele	Pe întregul teritoriu al sitului
Planificarea acțiunilor: priorități, planificare în timp și parteneri													
Obiectiv	Conservarea și promovarea speciilor floristice de interes conservativ din sit în arealul actual, prin gestionarea eficientă a habitatelor												
Acțiuni de management		A1		A2		A3		A4		A5		Colaboratori pentru implementare	Comentarii
		S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2		
Interzicerea culesului speciilor de plante de interes conservativ												Custodele	

Reglementarea și interzicerea cositului în perioada de anteză a speciilor de interes conservativ											Custodele	
Organizarea unor campanii de conștientizare a populației locale cu privire la importanța conservativă a speciilor din situl Natura 2000											Custodele, voluntari, mediul academic, ONG-uri	
Organizarea de campanii de înlăturare a speciilor alogene cu potențial invaziv din sit și din preajma sitului											Voluntari, comunitatea locală, custodele	Se va face la scara întregului sit și a vecinătăților
Monitorizarea speciilor de floră și faună de interes conservativ											Custodele, mediul academic	Este necesară monitorizarea sezonieră
Încurajarea cositului manual la sfârșitul perioadei de anteză a speciilor din fânețele stepice											Custodele, comunitatea locală	
Planificarea acțiunilor: priorități, planificare în timp și parteneri												
Obiectiv	Facilitarea dezvoltării populaționale a speciilor floristice higrofile de interes conservativ prin includerea în sit a zonelor mlăștinoase și prin gestionarea lor adecvată pe perioada de valabilitate a Planului											
Acțiuni de management	A1		A2		A3		A4		A5		Colaboratori pentru implementare	Comentarii
	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2		

Demararea acțiunii de extindere a suprafeței sitului prin includerea zonelor mlăștinoase adiacente										Custodele	Se vor include noi suprafețe, eventual la schimb cu altele fără valoare conservativă
Promovarea cositului manual în pajiștile higrofile										Custodele	
Interzicerea culesului speciilor floristice higrofile										Custodele, comunitatea locală	
Degajarea periodică a izvorului pentru alimentarea cu apă a zonelor mlăștinoase										Custodele, voluntari	
Degajarea selectivă a speciilor fără valoare conservativă din zona mlăștinoasă pentru a facilita dezvoltarea speciilor: <i>Molinia caerulea</i> și <i>Ligularia sibirica</i>										Custodele, voluntari	Se va realiza sub controlul atent al specialiștilor
Planificarea acțiunilor: priorități, planificare în timp și parteneri											
Obiectiv	Asigurarea protecției speciilor faunistice, în special de amfibieni, prin includerea în sit a habitatelor lor caracteristice										
Acțiuni de management	A1	A2	A3	A4	A5						Comentarii

	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2	Colaboratori pentru implementare	
Prevenirea și interzicerea omorării exemplarelor de amfibieni sau distrugerea pontelor											Custodele	
Interzicerea aruncării de gunoaie în iazul și în șanțurile din jurul sitului											Custodele	Suprafața în prezent nu este în sit ci în imediata apropiere a acestuia
Degajarea, curățarea și întreținerea gropilor cu apă, a șanțurilor, a microdepresiunilor în care amfibienii depun pontele											Custodele, voluntari	Se va proceda cu atenție fără a mări și suprafața acestora
Educarea și conștientizarea populației cu referire la importanța conservativă a amfibienilor și a modalităților de conservare a acestora											Custodele, ONG-uri	
Planificarea acțiunilor: priorități, planificare în timp și parteneri												
Obiectiv	Creșterea suprafețelor gestionate durabil prin reducerea suprafețelor ocupate de culturi agricole și a celor pășunate, pe perioada de acțiune a Planului											
Acțiuni de management	A1	A2	A3	A4	A5							Comentarii

	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2	Colaboratori pentru implementare	
Organizarea de evenimente de conștientizare a proprietarilor privind măsurile compensatorii pe care le obțin prin utilizarea tradițională a terenurilor											Custodele, Agenția pentru Plăți și Intervenție în Agricultură	Mai intense în prima parte a intervalului
Restricționarea utilizării drumurilor agricole de pe teritoriul sitului											Custodele, autorități locale	În urma unor acțiuni de conștientizare
Planificarea acțiunilor: priorități, planificare în timp și parteneri												
Obiectiv	Îmbunătățirea calității terenurilor din sit prin promovarea activităților alternative de dezvoltare durabilă în detrimentul cultivării și pășunatului											
Acțiuni de management	A1		A2		A3		A4		A5		Colaboratori pentru implementare	Comentarii
	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2		
Oprirea pășunatului pe teritoriul sitului											Custodele	
Asistarea proprietarilor de animale în identificarea altor resurse sau modalități de hrănire a animalelor											Custodele, voluntari, ONG-uri	Acțiuni de conștientizare și oferirea de asistență permanentă
Planificarea acțiunilor: priorități, planificare în timp și parteneri												

Obiectiv	Reglementarea, monitorizarea și controlul activităților ce folosesc resurse naturale din sit, în așa fel încât să se permită continuarea activităților tradiționale fără efecte dăunătoare asupra biodiversității, a peisajului și a mediului fizic											
Acțiuni de management	A1		A2		A3		A4		A5		Colaboratori pentru implementare	Comentarii
	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2		
Organizarea de evenimente de conștientizare a proprietarilor privind activități de dezvoltare durabilă alternative, de tipul recoltării plantelor medicinale sau activități de turism											Custodele, ONG-uri, Agenția pentru Plăți și Intervenție în Agricultură, autoritatea locală, proprietari de terenuri și de animale	
Publicarea și diseminarea de materiale informative cuprinzând practici și activități tradiționale, precum și exemple de bune practici pentru dezvoltarea durabilă											Custodele, ONG-uri	

Identificarea formelor de turism și vizitare ”prietenos pentru natură” incluzând turismul fotografic sau științific											Custodele, ONG-uri		
Amenajarea unei minime infrastructuri de vizitare											Custodele, comunitatea locală		
Monitorizarea activității turistice prin implicarea comunității locale											Custodele, comunitatea locală		
Planificarea acțiunilor: priorități, planificare în timp și parteneri													
Obiectiv	Generarea de sprijin și participarea din partea factorilor interesați pentru gestionarea durabilă a terenurilor din sit												
Acțiuni de management	A1		A2		A3		A4		A5		Colaboratori pentru implementare	Comentarii	
	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2			
Organizarea de evenimente cu cooptarea și participarea reprezentanților APIA, a factorilor decizionali locali, ai altor factori interesați pentru asistarea proprietarilor în vederea obținerii plăților compensatorii												Custodele, factorii interesați	
Colaborarea cu factorii interesați și cointeresarea acestora prin conștientizarea asupra beneficiilor												Custodele, factorii interesați	Crearea de parteneriate

materiale și spirituale ale prezenței sitului în comunitatea locală																	
Planificarea acțiunilor: priorități, planificare în timp și parteneri																	
Obiectiv	Creșterea numărului de persoane interesate de dezvoltarea unor activități economice în manieră tradițională, în vederea îmbunătățirii gestionării patrimoniului natural al sitului																
Acțiuni de management		A1		A2		A3		A4		A5		Colaboratori pentru implementare	Comentarii				
		S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2						
Organizarea de evenimente de conștientizare a comunității locale pentru promovarea practicilor tradiționale													Custodele, comunitatea locală				
Întâlniri cu comunitățile locale și diferite categorii sociale despre valorile și modul de gospodărire al resurselor													Custodele, comunitatea locală				
Planificarea acțiunilor: priorități, planificare în timp și parteneri																	
Obiectiv	Creșterea numărului de proprietari de terenuri din sit și din împrejurimi care participă la acțiunile de management al sitului pe durata de acțiune a Planului																
Acțiuni de management		A1		A2		A3		A4		A5		Colaboratori pentru implementare	Comentarii				
		S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2						
Oferirea de modele de bune practici de utilizare durabilă a resurselor naturale													Custodele, ONG-uri				

Asistență în înființarea unor firme cu profil de valorificare a produselor tradiționale											Custodele, ONG-uri, Camera de comerț		
Planificarea acțiunilor: priorități, planificare în timp și parteneri													
Obiectiv	Realizarea pe termen lung a unei comunități locale informate și cu atitudini corecte față de dezvoltarea durabilă a regiunii și față de patrimoniul natural al sitului Natura 2000												
Acțiuni de management		A1		A2		A3		A4		A5		Colaboratori pentru implementare	Comentarii
		S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2		
Organizarea de acțiuni de controlare și restricționare a activităților cu impact negativ cu implicarea membrilor comunităților locale												Custodele	
Organizarea în colaborare cu școala de activități și concursuri, de conștientizare a tinerilor, de creare a atitudinilor pozitive și de creștere a gradului de mândrie față de prezența sitului Natura 2000 în perimetrul localității lor													

Realizarea și administrarea paginii web în colaborare cu elevii și cadrele didactice ale școlii gimnaziale din comună												Custodele, ONG-uri, cadre didactice, elevi	
Planificarea acțiunilor: priorități, planificare în timp și parteneri													
Obiectiv	Promovarea valorilor științifice a sitului Natura 2000 prin stimularea cercetării și a interesului mediului academic												
Acțiuni de management	A1		A2		A3		A4		A5		Colaboratori pentru implementare	Comentarii	
	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2			
Promovări ale valorii sitului în mediul academic prin organizarea unui simpozion												Custodele, mediul academic	
Restaurarea infrastructurii de cercetare din sit												Custodele, comunitatea locală, voluntari	
Planificarea acțiunilor: priorități, planificare în timp și parteneri													
Obiectiv	Fundamentarea științifică a acțiunilor de management desfășurate în sit												
Acțiuni de management	A1		A2		A3		A4		A5			Comentarii	
	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2			

Organizarea de concursuri cu studenții și masteranzii privind cea mai bună teză de dizertație/licență/proiect de cercetare											Custodele, mediul academic	
Încheierea de parteneriate între Custode și mediul academic în vederea aplicării pentru proiecte științifice											Custodele, mediul academic	
Colectarea continuă de date de la cercetători											Custodele	
Corelarea acțiunilor de management cu datele obținute din studiile științifice											Custodele	
Planificarea acțiunilor: priorități, planificare în timp și parteneri												
Obiectiv	Creșterea capacității manageriale a echipei Custodelului prin aplicarea unor măsuri complexe care să conducă la creșterea gradului de conservare a speciilor și habitatelor de interes conservativ din situl Natura 2000 pe durata de acțiune a Planului											
Acțiuni de management	A1		A2		A3		A4		A5		Colaboratori pentru implementare	Comentarii
	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2		
Strângerea de informație prin activități de cercetare și colectare de date											Custodele	
Instruirea personalului implicat în administrarea sitului											Custodele	
Planificarea acțiunilor: priorități, planificare în timp și parteneri												

Obiectiv	Implementarea Planului de management al sitului Natura 2000											Comentarii
Acțiuni de management	A1		A2		A3		A4		A5			
	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2		
Asigurarea și achiziționarea resurselor materiale necesare administrării											Custodele	
Recrutarea și restructurarea resurselor umane pentru eficientizarea lor											Custodele	
Realizarea de parteneriate cu comunitatea locală și desfășurarea de acțiuni comune de îmbunătățire a infrastructurii informative și de cercetare											Custodele, ONG-uri, Comunitatea locală	
Accesarea de resurse de finanțare pentru îmbogățirea patrimoniului material al sitului											Custodele, ONG-uri, Comunitatea locală	

Planificarea acțiunilor: priorități, planificare în timp și parteneri								
Obiectiv	Extinderea suprafeței sitului prin includerea zonelor mlăștinoase							Comentarii
Acțiuni de management	A1	A2	A3	A4	A5			

	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2	Colaboratori pentru implementare	
Culegerea datelor pentru fundamentarea solicitării de extindere a sitului prin includerea zonelor mlăștinoase											Custodele	
Derularea procedurii de modificare a limitelor sitului											Custodele	

A1-A5-ani

S1-S2-semestru

4.2 Resurse și buget

Angajamentul bugetar al custodelui ariei naturale protejate „Fânețele seculare Ponoare”

	An 2013	An 2014	An 2015	An *	An *	Total
Managementul biodiversității						
1.1. Inventariere și cartare	3584,00	3584,00	1792,00	0	0	8.960,00
A.10. Monitorizare stării de conservare	6336,00	6336,00	3168,00	0	0	15.840,00
A.1., A.3., A.5., A.6., A.7., A.14., A.17., A.18., A.22., A.23., A.36., Pază, implementare reglementări și măsuri specifice de protecție	1200,00	1200,00	600,00	0	0	3.000,00
A.4., A.38., A.43., A.44., A.45., A. 51. Managementul datelor	1200,00	1200,00	600,00	0	0	3.000,00
A.9. Reintroducere de specii extinse	0	0	0	0	0	0
A.12., A.15., A.16., A.19., Reconstrucție ecologică	0	0	0	0	0	0
Turism						
A.28., Infrastructura de vizitare	0	0	0	0	0	0
A.27., Servicii, facilități de vizitare și promovarea turismului	0	0	0	0	0	0

A.29., Managementul vizitatorilor	0	0	0	0	0	0
Conștientizare, conservare tradiții și comunități locale						
3.1. Tradiții și comunități	50,00	50,00	25,00	0	0	125,00
A.2., A.8., A.11., A.13., A.20., A.21., A.24., A.25., A.26., A.30., A.31., A.32., A.33., A. 34, A. 35., Conștientizare și comunicare	80,00	80,00	40,00	0	0	200,00
A.39., A.41., A.42., Educație ecologică	100,00	100,00	50,00	0	0	250,00
Management și Administrare						
A.40., A. 47., A. 49., Echipament și infrastructură de funcționare	60,00	60,00	30,00	0	0	150,00
A.48., A. 50., Personal conducere, coordonare, administrare	0	0	0	0	0	0
A.52. Documente strategice și de planificare	50,00	50,00	25,00	0	0	125,00
A.46., Instruire personal	0	0	0	0	0	0
Total cheltuieli operaționale	12.660,00	12.660,00	6.330,00	0	0	31.650,00

Anexele 1,2,3,4,5,6,7,8,9 fac parte integrantă din Planul de management.

Bibliografie

1. Donița N., Popescu A., Paucă-Comănescu Mihaela, Mihăilescu Simona, Biriș Iovu A., 2005, *Habitatele din România*, Editura Tehnică Silvică, București;
2. Boșcaiu N., Lungu L., Seghedin T., 1978, *Cercetări sintaxonomice în rezervația botanică Ponoare-Bosânci, jud. Suceava. Variațiile ariei minime și indicatori informaționali într-o serie de asociații imbricate*. Studii și Comunicări de ocrotirea naturii Suceava, 4:375-393;
3. Burduja C., Dobrescu C., Grâneau A., Răvăruț M., Căzăceanu I., Bârcă C., Raclaru P., Turenschi E., 1956, *Contribuții la cunoașterea pajiștilor naturale din Moldova, sub raport geobotanic și agroproductiv*. Studii și Cercetări de Biologie și Științe Agricole, Iași, 7 - 1:83-119;
4. Coldea Gh., 1995-1996, *Contribuții la studiul vegetației României*, I, Contribuții Botanice, Cluj-Napoca, 1-8;
5. Dobrescu C., Vițalariu G., 1987, *Contribuții fitocenologice din Moldova*, Analele Universității "Alexandru Ioan Cuza" Iași, Serie nouă, Secția II, Biologie, Iași, 33:25-28;
6. Oprea I. V., Oprea V., 2000, *Grupări fitosociologice ierboase din câmpii și dealuri*, Editura Mirton, Timișoara;
7. Popescu A., Sanda V., 1992, *Structura pajiștilor xeroterme ale clasei Festuco-Brometea, din România*, Contribuții Botanice, Cluj-Napoca, 1991-1992:37-47;
8. Popovici D., Chifu T., Ciubotariu C., Mititelul D., Lupașcu G., Davidescu G., Pascal P., 1996, *Pajiștile din Bucovina*, Editura Helios, 340p;
9. Sanda V., Popescu A., Stancu Daniela I., 2001, *Structura cenotică și caracterizarea ecologică a fitocenozelor din România*, Editura Conphis, 359p;
10. Sârbu A., 2003, *Ghid pentru identificarea importantelor arii de protecție și conservare a plantelor din România*, Editura Alo, București, 113 p;
11. Sârbu A., Coldea Gh., Negrean G., Cristea V., Hanganu J., Veen P., 2004, *Grasslands of Romania*, Editura Alo, București, 67p;
12. Sanda V., Popescu A., Doltu M.I., 1980, *Cenotaxonomia grupărilor vegetale din România*, Studii și Comunicări, Științele Naturale Muzeul Brukenthal, Sibiu, Supliment 24: 1-171;
13. ***1979, Bern Convention of the conservation of European Wildlife and Natural Habitats; and all further recommendation and resolutions ;
14. ***Habitats Directive 92/43/EEC-Council Directive 92/43/EEC on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora (OJ L 206, 22.7.92);

15. ***Documentele Bisericii "Sfântul Mare Mucenic Gheorghe" a parohiei Bosânci;
http://ro.wikipedia.org/wiki/Comuna_Bosânci,_Suceava#cite_note-2;
16. ***Ghid de aplicare a procedurilor EIA/SEA/EA, 2010, <http://www.natura2000.ro/>;
17. *** Documente în manuscris furnizate de către APM Suceava;
18. ***Proces elaborare PMPA,
http://www.mmediu.ro/protectia_naturii/biodiversitate/Proces_Elaborare_PMPA.pdf.